

Türk Medyasında Hamas-İsrail Çatışması: Analiz ve Değerlendirme

Dursun YILMAZ*

Öz

Bu araştırma, 6-7 Ekim 2023 tarihlerinde başlayan Hamas-İsrail çatışmasının ulusal medyadaki sunumunu liberal basın kuramı çerçevesinde detaylı bir içerik analizi yöntemiyle incelemeyi amaçlamıştır. Özellikle, Türkiye'nin ulusal basınında etkin bir dağıtım ağına sahip olan gazetelerin, çatışmanın başladığı tarihten itibaren beş gün boyunca yayımladığı haberleri ele alarak bu haberlerin içeriğindeki farklılıkları ve benimsenen yaklaşımları ortaya koymayı hedeflemiştir. Araştırma, Hamas-İsrail çatışmasının ulusal medyadaki yansımalarını anlamak amacıyla liberal basın kuramı perspektifinden gerçekleştirilmiştir. Çalışma, Türkiye'nin ulusal basınına önemli ölçüde temsil eden gazetelerin, haber başlıkları, spotlar ve haber içerikleri ile birlikte sayfadaki konumlandırması üzerinden derinlemesine bir içerik analizi sunmuştur. Gazetelerin bu olaya yönelik farklı yaklaşımlarını ortaya koymak ve haberlerin tarafsızlık, tarafsızlık, haber ile yorum ayrımı gibi kriterler açısından nasıl değerlendirildiğini incelemek, temel odak noktası olmuştur. Bulgular, farklı gazetelerin Hamas ve Gazze ile ilgili farklı pozisyonlar benimsediğini gösterirken, aynı zamanda bazı gazetelerin daha hakkaniyetli bir yaklaşım sergileyerek her iki tarafın perspektifine yer verdiğini göstermiştir. Bu çalışma, medyanın çatışma haberleri üzerindeki etkisini daha derinlemesine anlamak ve çeşitli perspektifleri ortaya koymak için önemli bir adım atmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hamas-İsrail Çatışması, Gazete İncelemesi, İçerik Analizi, Haber, Objektiflik

*Öğr. Gör., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Tokat Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tokat, Türkiye

E-mail: dursun.yilmaz@gop.edu.tr
ORCID: 0000-0001-6161-3482
DOI: 10.37679/trta.1388643

YILMAZ, D. (2024). Türk Medyasında Hamas-İsrail Çatışması: Analiz ve Değerlendirme. TRT Akademi, 09(20), 80-123. <https://doi.org/10.37679/trta.1388643>

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi: 09.11.2023
Revizyon Tarihi: 18.01.2024
Kabul Tarihi: 18.01.2024

Hamas-Israel Conflict in Turkish Media: Analysis and Evaluation

Dursun YILMAZ

Abstract

This research aimed to examine the presentation of the Hamas-Israel conflict, which started on October 6-7, 2023, in the national media with a detailed content analysis method within the framework of liberal press theory. In particular, it aims to reveal the differences in the content of these news and the approaches adopted by dealing with the news published by newspapers with an effective distribution network in Turkey's national press for five days from the date of the conflict. The research was carried out from the perspective of liberal press theory in order to understand the reflections of the Hamas-Israel conflict in the national media. The study presented an in-depth content analysis of newspapers that significantly represent Turkey's national press, through their positioning on the page, along with news headlines, spots and news content. The main focus has been to reveal the different approaches of newspapers towards this event and to examine how the news is evaluated in terms of criteria such as impartiality, bias, and the distinction between news and commentary. While the findings showed that different newspapers adopted different positions regarding Hamas and Gaza, they also showed that some newspapers took a more equitable approach and included the perspectives of both sides. This study has taken an important step towards a more in-depth understanding of the media's influence on conflict news and revealing various perspectives.

Keywords: Hamas-Israel Conflict, Newspaper Review, Content Analysis, News, Objectivity

Research Paper

Received: 09.11.2023

Revised: 18.01.2024

Accepted: 18.01.2024

1. Giriş

Medya, toplumu etkileyen ve yönlendiren önemli bir iletişim aracı olarak kabul edilir. Medya kuruluşları; haber, bilgi, eğlence, kültür ve diğer içerikleri aracılığıyla topluluklar arasında iletişim kurmayı sağlar. Genellikle yazılı, görsel veya işitsel araçlar kullanarak geniş kitlelere ulaşabilen medya; gazeteler, televizyon, radyo, internet ve sosyal medya gibi platformlar aracılığıyla bilgilerin paylaşılması ve toplumsal etkileşimde bulunulması için önemli bir rol oynar. Toplumun başvurduğu ilk bilgi kaynaklarından biri olan medya; haber, analiz ve yorumlar aracılığıyla bilinci şekillendirme potansiyeline sahiptir. Medya kuruluşları genellikle kendilerini “tarafsız, bağımsız ve özgür” olarak tanıtır ancak her biri kendi ideolojik perspektifine sahiptir. Bu sebeple medyanın olayları objektif ve tarafsız bir biçimde sunma amacı, haber söylemlerini ideolojik etkilerle karşılaştırılabilir. (Atabek, 1994, s. 27; Bélair-Gagnon, 2013, ss. 478-492; Yüksel, 2022, s. 521).

Medyanın toplum üzerindeki etkisi büyük önem taşımaktadır. Haber, bilgi, eğlence ve kültür aracılığıyla topluluklar arasında iletişim kurma rolüyle birlikte, medyanın etkisi yalnızca bu alanlarla sınırlı değildir; aynı zamanda belirli olayları ele alma biçimi de kritik öneme sahiptir. Filistin (Hamas)-İsrail çatışması, medyanın olayları nasıl sunup değerlendirdiği konusundaki etkilerini anlamak açısından örnek teşkil etmektedir. Bu karmaşık sürecin tarihsel kökenleri, medyanın içeriğini ve dilini şekillendirirken, toplumların algıları üzerinde de etkiler yapmıştır.

Filistin-İsrail çatışması, tarihsel kökeni olan ve bölgede uzun süredir devam eden karmaşık bir süreçtir. İsrail devletinin 1948’de kurulması, Filistin toprakları üzerindeki tarihî bir dönemin başlangıcını işaret ederken, 1967 Altı Gün Savaşı, İsrail’in Gazze Şeridi, Doğu Kudüs, Golan Tepeleri ve Batı Şeria’yı ele geçirdiği bir dönemi başlatmıştır. Filistin Kurtuluş Örgütü’nün (FKÖ) kuruluşu ve Oslo Anlaşmaları (1993-1995) ile barış sürecinin başlamasına rağmen çatışmalar devam etmiştir. Hamas’ın 1987’deki kuruluşu, İsrail ile mücadele amacı güden yeni bir oyuncunun sahneye çıkmasına neden olmuştur. İkinci İntifada (2000-2005) dönemi, taraflar arasındaki gerilimi tırmandırmıştır. 2008-2009, 2012 ve 2014’teki Gazze Savaşları, şiddet olaylarının arttığı dönemler olarak öne çıkmıştır. Bugün, çatışmalar hâlâ devam etmekte olup, güvenlik, toprak ve statü sorunları, taraflar arasındaki temel anlaşmazlıkların belirleyicisi konumundadır (East, ve America, 2023; Samuel, 2023, ss. 3-9; Yıldırım, 2021, ss. 3840-3884).

Bu makale, 7 Ekim gecesi Hamas’ın askeri kanadının İsrail’e yönelik gerçekleştirdiği saldırıları ve bu saldırıların ardından İsrail’in, Gazze’ye başlattığı misillemele-ri ulusal ve yaygın medyanın odak noktası olarak ele almaktadır. Bu çerçevede, Aydınlık, Birgün, Cumhuriyet, Hürriyet, Karar, Milliyet, Sabah, Sözcü, Yeni Akit,

Yeni Birlik, Yeni Şafak ve Yeniçağ gazetelerinin savaşıla ilgili haberleri detaylı bir şekilde incelenmiştir. İncelenen haberler, 8 Ekim 2023 ile 12 Ekim 2023 tarihleri arasındaki dönemi kapsamaktadır. Haberler, ilgili gazetelerin basılı versiyonlarının birinci sayfalarından derlenmiştir. Bu çerçevede, benzer veya aynı konuya odaklanan haberler seçilip incelenerek ilgili gazetelerin haberlerindeki farklılıklar belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma, Türkiye'deki medya duruşunun anlaşılmasına katkı sağlamak amacıyla ülkede etkin bir şekilde yayımlanan ve geniş bir okuyucu kitlesine ulaşan bir dizi gazeteyi incelemeyi hedeflemiştir. Bu bağlamda, geniş bir dağıtım ağına sahip olan (Bkz. Tablo 1) ve toplumu etkileyen önemli konularda haber ve bilgi sunan bazı öne çıkan gazeteler ele alınmıştır. Örneklemin seçimi sürecinde, belirlenen temel kriter 8-12 Ekim 2023 tarihleri arasında ülkede yayımlanan 12 farklı gazetenin içerik analizlerine dayanmaktadır. Bu analizler, her bir gazetenin haber öncelikleri, olaylara yaklaşımı, editoryal tutumu ve kamuoyu oluşturmadaki etkisi gibi önemli unsurları içermektedir. Bu yöntemle, seçilen gazetelerin medya sahnesindeki rolü ve toplum üzerindeki etkisi daha geniş bir bakış açısıyla değerlendirilmiş ve Türk mediasındaki çeşitli seslerin anlaşılmasına katkı sağlanmış olacaktır.

Gazetecilik, haberin objektifliği veya tarafsızlığı gibi konularla birlikte ele alınan temel unsurlardan biridir. Aynı zamanda haber fotoğrafları ve tasarım, metinlerin yanı sıra gazetelerin etkileyiciliği ve anlaşılabilirliği açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu nedenle incelemeye dâhil edilen gazetelerin çözümlemeleri yapılmadan önce haberle ilgili bileşenlere dair açıklamalara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda aşağıda belirtilen bazı tanımlara yer verilmiştir.

Haber, çok sayıda farklı tanıma sahip olan bir kavramdır ve tek bir evrensel tanım bulunmamaktadır. Bu nedenle çalışma için bazı tanımları incelemek yararlı olacaktır. Örneğin, Oya Tokgöz'e göre haber; bir fikrin, sorunun veya olayın hikâyeleştirilerek sunulmasıdır (2021, s. 12). Bu tanım incelediğinde, haberin gerçek ile olan ilişkisinin de değerlendirilmesi gerekmektedir.

Başka bir tanımla habercilik; gerçek, yeni, anlaşılır, ilginç veya önemli olayları basit, sade bir dil kullanarak, açık ve kesin bir biçimde, tarafsızlık ilkesine uygun olarak haberleştirme (özetleme: biçimlendirme) işlemi ve ardından hızla yayılmasını sağlama işlemidir (Girgin, 2003, s. 96). Bu tanıma göre haber temel olarak gerçeği anlaşılır ve objektif bir biçimde sunma çabasıdır.

Ancak bununla birlikte, Gaye Tuchman (1978), "Making News: A Study in the Construction of Reality" adlı kitabında gazetecilik pratiğini anlamak için toplumsal, kültürel ve ekonomik faktörleri detaylı bir şekilde ele almıştır. Kitap, haberlerin seçilmesi, düzenlenmesi ve sunulmasındaki süreçlerin sadece profesyonel ga-

zetecilik normlarına değil, aynı zamanda geniş toplumsal bağlamlara ve kültürel dinamiklere de dayandığını vurgulamıştır. Tuchman, haberin nasıl inşa edildiğini anlamak için gazetecilerin kararlarını ve uygulamalarını çeşitli sosyal, kültürel ve ekonomik etmenlerle bağlantılı olarak değerlendirmiştir. Bu şekilde, haberin ortaya çıkış sürecini sosyal yapının bir yansıması olarak ele alarak, medyanın toplumla etkileşimini ve haber üretimindeki çeşitli güç dinamiklerini ortaya koymuştur.

Lippmann (1965), bireylerin gerçekliği doğrudan gözlemleyerek anlamak yerine medya aracılığıyla filtrelenmiş bir şekilde algıladıklarını ifade etmiş ve bu sürecin haberin oluşturulmasında ve toplum üzerindeki etkilerinde önemli bir rol oynadığını belirtmiştir. Galtung ve Ruge (1965) ise haber değerliliği üzerinde çözümleme yaptıkları çalışmalarında gazete haberlerinin nasıl oluşturulduğunu belirleyen temel faktörleri tanımlayarak frekans, eşsizlik, eşlilik, uzaklık, çatışma, öncelik, etki ve yaygınlık gibi kriterlerin haber değeri taşıma potansiyelini nasıl etkilediğini sistemli bir şekilde analiz etmişlerdir. Bu faktörler, bir olayın haber olma olasılığını belirlemede gazetecilerin kararlarını ve haber seçimlerini şekillendiren önemli ölçütleri temsil ettiğini ifade etmişlerdir.

Görseller, haberin anlatmak istediği hikâyeye duygusal bir derinlik kazandırma potansiyeli taşır. Kullanılan fotoğraflar, grafikler ve diğer görsel unsurlar, okuyucunun içeriğe daha derinlemesine bağlanmasına yardımcı olabilir. Anahtar kelimeler, haberin ana temasını belirleyen ve odaklanılan konuyu vurgulayan kritik unsurlardır. Ek olarak haberin yazarı ve kaynağı, içeriğin güvenilirliği üzerinde etkili bir rol oynayabilir. Bu sebeple haberin üretildiği medya kuruluşunun itibarı analiz sürecinde dikkate alınmalıdır. Tarih ve zaman unsurları, haberin güncelliğini ve zaman içindeki evrimini anlamak açısından önem arz eder. Dil ve ton kullanımı, gazete haberlerinde duygusal tonu, tarafsızlığı veya tarafıllığı değerlendirmek için detaylı bir şekilde incelenmelidir.

Gazete haberlerinin içerik analizi sürecinde dikkate alınması gereken bir dizi önemli unsur bulunmaktadır. Başlık, haberin ana temasını yansıtan bir öge olarak öne çıkar. Başlıklar, okuyucunun dikkatini çekmek ve haberin özünü hızlıca anlamalarını sağlamak amacıyla özenle seçilir. Alt başlıklar ise haberin detaylarına işaret ederek içeriğin daha kapsamlı bir şekilde anlaşılmasına katkı sağlar.

Objektiflik ilkesi, “değer yargılarından arınmış bir gazeteci” fikrini ortaya koyar. Ancak tarafsızlık, gazetecinin haber metninde kendi görüşlerini açıkça ifade etmemesidir. Aynı şekilde dengelilik, “objektif” ve “tarafsız” habercilik, bir teminat ilkesi olarak kabul edilir ve gazetecinin farklı görüşlere adil bir şekilde yer vermesini gerektirir (Hackett, 1998, s. 33). Haberlerde objektiflik, yorum ve manipülasyon arasındaki ince çizgide önemli bir denge gerektirir. Haberin objektif bir

şekilde sunulması, olayların tarafsız bir perspektiften aktarılmasını ifade eder; ancak aynı zamanda, haberin anlaşılır ve etkili olması için yazarın seçtiği kelimeler, vurgular ve yapı, okuyucuda belirli bir duygusal tepki uyandırma potansiyeli taşır. Bu noktada, objektifliğin yorumun sınırları içinde kalarak, haberin manipülasyona açık olmadan, objektif bir biçimde sunulması önemlidir.

Günümüz haberciliğinde sıkça tartışılan konulardan biri de objektifliktir. Objektiflik, bir habercinin kişisel görüşlerini olaya katmadan aktarabilme yeteneği olarak tanımlanır. Bu konuda Altschull, bir habercinin “objektif olmama” suçlamasından kaçınmak için dört önemli noktaya dikkat etmesi gerektiğini belirtmiştir: İtibar oluşturan konularda tarafların görüşlerine yer verilmelidir, iddia edilen konularda açıklamalara yer verilmelidir, haber kaynağının sözleri doğrudan tırnak içinde verilmelidir ve haberde somut gerçeklere yer verilmelidir (1984, s. 131).

Öte yandan, objektiflikle ilgili olarak Işık ve Akbaba, haberlerin nitelik, denge ve eşit zaman ve alan kuralına uyması gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Bu, haberlerin güçlü bir temele dayandırılması ve farklı görüşlere adil bir şekilde yer verilmesi anlamına gelmektedir (2004, s. 148).

Hamas-İsrail çatışması, bölgesel bir sorun olup tarihsel kökenlere, toprak anlaşmazlıklarına ve karmaşık politik dinamiklere dayandığına yukarıda değinilmiştir. Neil Caplan’ın (2020) “The Israel-Palestine Conflict: Contested Histories” adlı kitabında yapılan ayrıntılı inceleme, Hamas (Filistin)- İsrail çatışmasının tartışılabilir konularına ışık tutmaktadır. Yazar, genel tanımlamalardan olayların adlandırılmasına kadar çeşitli kavramların, bu tarihi sürecin algılanışını şekillendirmedeki rolüne odaklanmıştır. Çalışmada, Filistin-İsrail çatışmalarının genel tanımlamaları, ana karakterlerin adlandırılması ve olayların adlandırılması üzerinde durularak, kavram seçiminin önemine vurgu yapılmıştır. Yazar, savaşan tarafları tanımlarken kullanılan terimlerin, özellikle “terörist” ve “özgürlük savaşçısı” gibi ifadelerin, okuyucuda hangi duyguları ve değerlendirmeleri uyandıracığına dikkat çekerek kavramların olayların algılanışındaki kritik rolünü vurgulamıştır (Caplan, 2020, s. 6).

Bu çerçevede, Hamas-İsrail çatışmasını liberal öğretiyi benimseyen basın, Filistin topraklarındaki İsrail politikaları, sivil kayıplar, yerinden edilmeler, insan hakları ve uluslararası hukuk perspektifinden ele aldığı iddiasındadır. Ancak, liberal basının bu konudaki haberleştirme biçimi, Neil Caplan’ın çalışmasındaki tartışılabilir konuları göz önüne sererek ele alınmalıdır. Bu bağlamda, liberal basın anlayışının çatışmanın haberleştirilmesindeki rolü ve gazetelerin sunumlarının objektiflik açısından değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Liberal basın anlayışı, medyanın sansürden özgür olması, fikirlerin çeşitliliğine izin verilmesi, eleştirel

bir bakış açısı benimsemesi ve ulusal sınırların ötesinde iletişim özgürlüğüne vurgu yapmaktadır (Özer, 2010, s. 40). Bu kapsamda, liberal medya kuramının çatışmaları haberleştirme sürecinde nasıl uygulandığını anlamaya yönelik temel prensipleri ele almıştır. Özetle, liberal medya kuramının çatışma haberlerini ele alma şeklinin bu analizde anlaşılmasına çalışmıştır.

Liberal basının iddia ettiği objektiflik, özellikle İsrail'in, Gazze'ye müdahalesi gibi hassas konularda sıkça sorgulanmıştır. Örneğin, liberal basın genellikle insan haklarına vurgu yaparak çatışmayı ele alırken, İsrail'in güvenlik endişelerini vurgulamamış olabilir mi. Bu durum, liberal basının ideolojik eğilimleriyle çatışabilir ve nihayetinde haber sunumunun objektifliğini de zorlayabilir. İsrail-Gazze çatışması gibi karmaşık olaylarda, liberal basının bakış açısı ve vurguları, haberin objektiflik iddiasını etkileyebilir.

Seçilen Türk gazeteleri (Aydınlık, Birgün, Cumhuriyet, Hürriyet, Karar, Milliyet, Sabah, Sözcü, Yeni Akit, Yeni Birlik, Yeni Şafak ve Yeniçağ), çatışma haberlerini objektiflik açısından analiz etmek amacıyla incelenmiştir. Gazetelerin çatışma konularındaki objektiflik düzeyini değerlendirmek amacıyla, başlık ve haber tonu üzerinden saldırılar ele alınmıştır. Bu kapsamda, başlıkların objektifliği, haber tonunun tarafsızlığı, duygusallığı ve etkileyciliği değerlendirilmiştir. Dil kullanımına odaklanılarak, haberlerde tarafsız ve objektif ifadelerin ne ölçüde kullanıldığı, taraflı ifadelerin varlığı ve provokatif kelimelerin kullanımı analiz edilmiştir. Çatışmanın taraflarının temsil edilmesine özel bir vurgu yapılmış ve haberlerde geçen olayların taraflarının dengeli ve hakkaniyetli bir şekilde temsil edilip edilmediği değerlendirilmiştir. Bu bağlamda, bir tarafla ilgili aşırı vurgular veya eksiklikler ele alınmıştır.

Liberal basının iddia ettiği objektiflik, çatışmaların haberleştirilmesi bağlamında karmaşık bir konudur. Bu karmaşıklık, gazetelerin siyasi eğilimleri ve okuyucu kitlesiyle etkileşimi üzerinden objektiflik iddiasının sorgulanabilir olmasından kaynaklanmaktadır. Türk basınından seçilen örneklem üzerinden yapılan analiz, demokratik değerlere, basın özgürlüğüne ve çeşitliliğe dayanarak okuyuculara çatışmanın farklı boyutlarını sunmayı amaçlamıştır. Ancak, farklı siyasi görüşleri temsil eden gazetelerin, kendi görüşleri doğrultusunda haberlerine yorum kattıkları ve tarafların tarihi süreç ve kamu vicdanındaki yerini dikkate almadan yayım yaptıkları gözlemlenmiştir. Bu durum, liberal basın kuramının belirlediği ilkelerle yayıncılık yapmadıkları, tarafsız ve objektif haberlerle kamuoyunun serbest oluşumuna ne derece katkıda buldukları konusunda soru işaretleri uyandırmaktadır.

2. Yöntem ve Gereç

Bu çalışmaya konu olan araştırmada yukarıdaki sorun sunumu çerçevesinde içerik çözümlemesi yöntemiyle gazetelerin Hamas-İsrail çatışma haberlerini objektif olarak sunup sunmadıkları ortaya konmuştur. Bu bağlamda, içerik çözümlemesini tanımlayan ve uygulayan ilk isim olarak kabul edilen Berelson'a göre, içerik çözümlemesi iletişimde kullanılan yazılı ve açık içeriğin objektif, sistematik ve sayısal tanımlamalarını yapan bir araştırma tekniğidir (Berelson, 1952, Aktaran: Öğülmüş, 1991, s. 216). İçerik çözümlemesi çok çeşitli alanlarda kullanılsa da asıl amacı gazetelerin belirli bir zaman dilimini içeren nicel verilerini sistematik ve objektif bir şekilde analiz etmektir. Holsti (1969) ise belirli bir iletişim formundaki belgeleri inceleme ve kategorize etme süreci olarak içerik analizini tanımlamıştır. Başka bir ifadeyle içerik çözümlemesinin amacı, bir metni tasvir etmek veya açıklamak değil, metin içeriğinden hareketle toplumsal gerçeklikle ilgili sonuçlar çıkarmaktır (Gökçe, 1995).

İçerik analizi yöntemi, diğer analitik araçlara göre önemli avantajlara sahip olması nedeniyle çalışmada tercih edilmiştir. Krippendorff (2018), içerik analizini "içerikleri açıklamak, sınıflandırmak ve ölçmek için bir araştırma tekniği" olarak tanımlamıştır. Bu yöntem, metin, resim, ses veya video içeriği gibi çeşitli iletişim türlerini analiz etmek amacıyla kullanılabilir. Berelson (1952 içerik analizini iletişim araştırmalarındaki medya içeriğini anlama, sınıflandırma ve çözümleme amacıyla kullanılan bir yöntem olarak ele almıştır (Aktaran: Öğülmüş, 1991, s. 216). Temel olarak, içerik analizi araştırmacılara bir konunun temel özelliklerini belirleme ve belirli bir zaman diliminde veya bağlamda belirli bir konuyla ilgili olan belgelerin içeriğini anlama imkânı tanır. Bu tanım, içerik analizini bir belge veya medya içeriğini sistematik olarak inceleme ve kategorize etme süreci olarak ele almaktadır.

Çalışma, Türkiye genelinde geniş bir okuyucu kitlesine hitap eden ve ulusal düzeyde günlük olarak yayımlanan Aydınlık, Birgün, Cumhuriyet, Hürriyet, Karar, Milliyet, Sabah, Sözcü, Yeni Akit, Yeni Birlik, Yeni Şafak ve Yeniçağ gazetelerini kapsamaktadır. Bu gazetelerin seçiminde, siyasi eğilimleri, tirajları ve medya gruplarına bağlılıkları gibi faktörler dikkate alınmıştır. Gazeteler bu doğrultuda seçilmiştir.

Gazete	Aydınlık	Bir Gün	Cumhuriyet	Hürriyet	Karar	Milliyet
Tiraj*	10.416	4.622	17.193	129.717	50.841	99.611
Tarih	* https://medyatakip.com.tr/ (Erişim: 30.12.2023) 10 Temmuz - 16 Temmuz 2023 Gazetelerin Tirajları Gazeteler alfabetik sıraya göre sıralanmıştır.					

Gazete	Sabah	Sözcü	Yeni Akit	Yeni Birlik	Yeni Şafak	Yeniçağ
Tiraj*	134.010	105.525	53.244	32.168	51.899	50.113
Tarih	* https://medyatakip.com.tr/ (Erişim: 30.12.2023) 10 Temmuz - 16 Temmuz 2023 Gazetelerin Tirajları Gazeteler alfabetik sıraya göre sıralanmıştır.					

Tablo 1. Türkiye'deki Ulusal Gazetelerin Tirajları

Araştırma, gazetelerin birinci sayfasındaki haberleri inceleyerek basının gündemini anlamaya ve analiz etmeye odaklanmıştır. Gazetelerin birinci sayfaları genellikle gazetenin vitrini olarak kabul edilir ve en önemli konuların burada yer aldığı varsayılır (Yılmaz ve Sezgin, 2020; Yılmaz, 2016). Okuyucuların ilgisini çeken ve gazetenin genel görüşünü yansıtan bu kritik bölüm, çalışmanın sınırlarını oluşturmuştur.

Türkiye'de basın ve yayın faaliyetleri zaman içinde çeşitli evrimler geçirmiştir. Bu evrimlerde, siyasal erkin etkisi oldukça belirgin bir rol oynamıştır. Ayrıca, basının holdingler aracılığıyla şekillenmesi, sermaye ilişkileri ve iç rekabet gibi faktörler, medya sahipliği yapılarının sık sık değişmesine neden olmuştur. Bu değişim süreçleri, özellikle Hürriyet, Milliyet, Sabah gibi köklü gazetelerin yayın politikalarında da dönüşümlere sebep olmuştur. Medya dışı faaliyetleri yürüten holdingler ya da plaza gazeteciliği olarak bilinen yayın kuruluşları, bu değişim süreçlerinde önemli bir rol oynamıştır (Kadioğlu, 2018; Olkun, 2013; Topuz, 2003). Türkiye'deki köklü gazeteler arasında yer alan Cumhuriyet gazetesi gibi bazı yayın organlarının sahiplik ve sermaye yapılarında birtakım değişimler yaşanmasına rağmen genel olarak yayın politikalarını büyük ölçüde sürdürmüşlerdir.

Basın dünyasındaki evrimler ve güncel durum da dikkate alınarak, araştırma örneğini oluşturan gazeteler, sahiplik ve sermaye yapılarındaki değişimlere rağmen genel olarak yayın politikalarını sürdürmüşlerdir. Medya dışı faaliyetlere yatırım yapan holdinglerin etkisiyle birlikte, gazetelerin içerik, yönetim ve stratejilerinde meydana gelen değişimler, medya sektöründeki dinamikleri şekillendirmiştir. Bu bağlamda, Türkiye'deki medya ortamının evrimi, sadece gazetelerin içsel dinamikleriyle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda siyasal, ekonomik ve ticari etkenlerin etkileşimiyle şekillenmiştir (Bulunmaz, 2011, s. 237-246; Erdoğan, 2007, s. 42-49; Özkır, 2013, s. 69-94). Araştırma sürecinde kullanılan metodoloji ve analiz yöntemleriyle birlikte, gazeteler aşağıdaki şekilde kategorize edilmiştir:

- Hürriyet ve Milliyet gazeteleri (Liberal Ana akım): Bu gazeteler kuruldukları dönemden bugüne kadar sahiplik yapılarında pek çok değişikliğe maruz kalmışlardır. Günümüzde ise bu markalar, Demirören Yayın Holding bünyesinde yer almaktadır. Bu gazeteler, Atatürk Milliyetçiliği, laiklik savunucusu ve Batı yanlısı liberal ana akım medyanın önde gelen temsilcileri olarak tanımlanmaktadır (Özkır, 2013, s. 45-70).
- Sabah ve Yeni Birlik (Merkez Sağ): Sabah gazetesi, Kalyon Holding çatısı altında faaliyet gösteren bir medya markasıdır. Gazete, 1985 yılında yayın hayatına başlamıştır. Gazetenin sahiplik yapısı ve yayın politikaları zaman içinde çeşitli değişikliklere uğramış ancak genel olarak merkez sağda konumlanmıştır (Kuyucu, 2013, s. 144-163). Türkiye'nin en çok satan gazetelerinden biri olarak bilinmekte ve 2023 itibarıyla da bu başarısını sürdürmektedir (Bkz. Tablo 1). Yeni Birlik gazetesi ise 2016 yılında bir gazeteci olan Avni Özgürel tarafından kurulmuş, milliyetçi merkez sağ politikalar doğrultusunda yayın yapmaktadır. Her iki gazete de merkez sağ ana akım medyanın temsilcileri olarak nitelendirilebilir.
- Cumhuriyet, Birgün, Aydınlık ve Sözcü, gazeteleri ise solun farklı eğilimlerini temsil eden yayınlar kategorisinde çalışmaya dâhil edilmiştir. Cumhuriyet gazetesinin yayın politikasında zaman içerisinde bazı siyasi tutarsızlıklar yaşanmış olmasına rağmen genel olarak kuruluş misyonunu oluşturan Atatürk ilke ve devrimleri konusundaki hassasiyetini sürdürdüğü ifade edilebilir (Kaya, 2010, s. 74-91). Birgün gazetesi, "Halkın gazetesi" söylemiyle ve "Patronsuz gazete" olma özelliğiyle öne çıkmaktadır. Sermaye ilişkisine girmeyen gazete, sosyalist ideoloji etrafında çevre, kadın, LGBTI+ haklarına saygı gösterir ve bu hakların savunucusudur. Yoksulluk, engellilik ve sosyal adalet konularında yüksek toplumsal farkındalık sunar (Altındal, 2019, s. 5). Aydınlık gazetesi, uzun yıllardır "Görev Vakfı" bünyesinde yayın yapmaktadır. Bu gazetenin finansmanını sağlayan unsur ise söz konusu vakfın 125 mütevelli üyesidir. Aydınlık gazetesi, bu vakfın desteğiyle patronsuz bir şekilde varlığını sürdürmektedir. Özellikle sosyalizm ve ulusalcılık temelinde yayınlarını sürdüren gazete, son zamanlarda dolaylı olarak da olsa iktidarı destekleyen içeriklere yer verdiği gözlemlenmiştir (Özata, 2023, s. 182; Yüksel, 2022, s. 503-528). Sözcü gazetesi, 27 Haziran 2007 tarihinde İstanbul merkezli olarak kurulmuştur. Genellikle mevcut hükûmeti eleştiren yazılarıyla bilinen bu gazete, özellikle Türkiye'deki seküler kesim içerisinde popülerlik kazanmıştır (Nalçinkaya, 2022, s. 1738).

- Yeni Şafak, Yeni Akit ve Karar gazeteleri, muhafazakâr sağıın çeşitli ekollerini temsilen örnekleme dâhil edilmişlerdir. Yeni Şafak gazetesi, ilk yayınına 10 Şubat 1974'te başlamış olup 1995-1998 yılları arasında İz Yayıncılık tarafından işletilmiştir. 1998'den sonra Albayrak Grubu tarafından satın alınmıştır. Özellikle diğer gazetelerle karşılaştırıldığında, gazetenin muhafazakâr yapısını koruyarak ciddi, düşünce ve yoruma dayalı bir içeriğe odaklandığı belirtilmektedir (Şark, 2010, s. 28). Yeni Akit gazetesi, 2001 yılında "Anadolu'da Vakit" adıyla kurulmuş ve İslamcı bir gazete olarak tanımlanmıştır. İslami yayın anlayışını sürdürerek, 2010 yılında "Yeni Akit" ismini benimsemiştir (Bıyıklı ve Tiryaki, 2023, s. 121). Karar, 2015'te çağdaş, muhafazakâr ve Müslüman bir çizgide yayımlanan bir gazete olduğu Vikipedi'de yer almaktadır (Vikipedi, Erişim Tarihi: 04.01.2024).
- Yeniçağ, milliyetçi kesimleri temsil ettiği düşüncesiyle çalışmaya dâhil edilmiştir. Gazete, 2002 yılında "Türkiye Türklerindir" ve "Dünyayı Türkçe Okuyun" sloganlarıyla yayın hayatına başlamıştır (Vikipedi, Erişim Tarihi: 04.01.2024).

Bu gazeteler arasında 1924 tarihinde kurulan Cumhuriyet, Türkiye'de yayımlanan günlük gazetelerin en köklüsüdür. Hürriyet 1948'den, Milliyet 1950'den bu yana aralıksız yayın yapmaktadır. Diğer gazeteler daha sonraki farklı tarihlerde kurulmuş yayınları bazen inkitaya uğrasa da bugüne kadar gelmiş farklı siyasi çizgileri yansıtmaktadırlar.

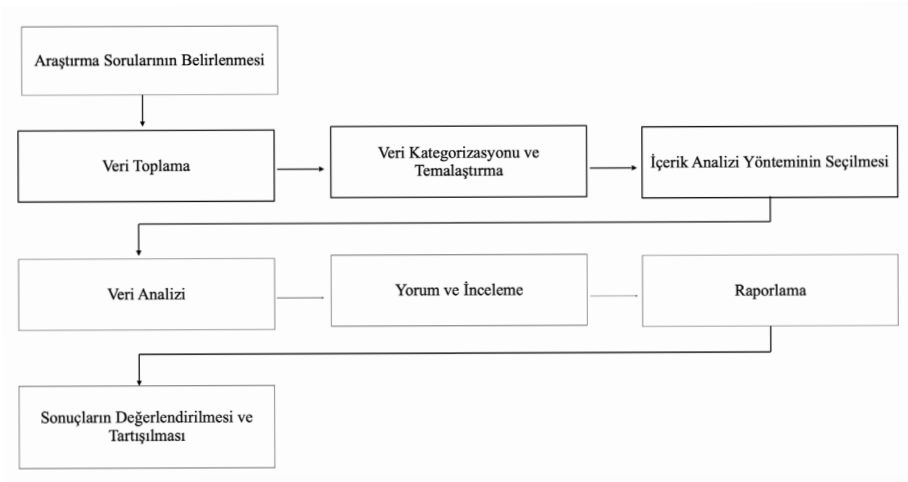
Türkiye'deki medya gruplarına yönelik kullanılan terimler, ülkedeki siyasi çeşitliliği ifade etme amacını taşımaktadır. Örneğin, "ana akım", "liberal", "muhafazakâr" ve "merkez sağ" gibi terimler, farklı bireyler ve gruplar arasında çeşitli yorumlara yol açmaktadır. Bu durum, terimlerin tanımlanması konusunda çeşitli perspektifler arasında çeşitlilik ve anlam zenginliği oluşturabilir. Bu çalışmada ele alınan gazetelerin sınıflandırılmasında, gazetelerin kendi konumlandırmalarının kamusal algıdaki önemi büyük bir faktördür.

Bu bağlamda, gazetelerin birinci sayfalarında yer alan haberlerin sunumu, dili, niteliği, sayfadaki konumu, tasarımı ve görselleri gibi belirli değişkenlerin sistematik ölçümleri yapılmıştır. Haberin içeriğinde kullanılan dil, haberin üslubu, seçilen kelimeler ve kullanılan ton gibi değişkenler ile Hamas-İsrail arasındaki çatışmalara yaklaşım ele alınmıştır. Savaş hakkında olumlu veya olumsuz net değerlendirmeler içermeyen, daha objektif ifadelerin kullanıldığı haber içerikleri nötr kabul edilmiş ve buna göre tasnif edilmiştir. Bu çalışmada, örneklem içerisine dâhil edilen gazetelerde yer alan haberler, tablo ve görsel aracılığıyla ulusal basının Hamas-İsrail çatışmasının medyadaki sunumu değerlendirilmiştir.

Analiz boyunca kullanılacak olan bazı ölçütlerin açılımı şu şekildedir:

- Haber dağılımı: Savaşla ilgili gazetelerde yayınlanan ilgili haberlerin sayfadaki oranı,
- Haberin gazetedeki konumu: Sayfa içerisindeki yeri (manşet, sürmanşet, üst kuşak, orta kuşak vb.),
- Haberin sunumu: Fotoğraf, karikatür, grafik şeklinde sunulup sunulmadığı,
- Haberin niteliği ve içeriği: Haberin nasıl aktarıldığının yanı sıra kullanılan dil, ton ve ifade biçimi, haberin içeriğinin tarafsızlık, duygusallık veya etkileyicilik gibi ölçütlere göre değerlendirilmesini içerir.

Çalışmanın evreni çatışma ile ilgili basında yer alan haberlerdir. Örneklem ise söz konusu gazetelerin birinci sayfalarında 8-12 Ekim 2023 tarihlerinde yayımlanan konu ile ilgili haberlerdir. İlk olarak sadece birinci sayfaları ele alınmış, diğer sayfalar çalışmanın dışında bırakılmıştır. İkinci olarak savaşla ilgili doğrudan veya dolaylı haberler incelenmiş ve gazetelerin birinci sayfalarında yer alan diğer haberler çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Üçüncü olarak bahsi geçen yayın organlarının basılı versiyonları temel alınmıştır. Son olarak söz konusu gazetelerin 8-12 Ekim 2023 tarihleri dışındaki sayıları örnekleme dâhil edilmemiştir.

Şekil 1. Gösterişçi Duyarlılık Türlerine Göre Paylaşımların Niteliği

Şekil 1’de yer alan yol haritası, gazetelerin içerik analizini gerçekleştirmek amacıyla oluşturulmuştur. Şekil 1’deki yol haritasının açıklaması şu şekildedir:

1. **Araştırma Sorularının Belirlenmesi:** İlk adım, analizin amacını belirlemek ve hangi sorulara cevap arandığını anlamaktır. Bu bağlamda, araştırmancının hedefleri, odak noktaları ve beklenen çıktıları göz önüne alınarak aşağıdaki sorular belirlenmiştir.
  - Gazeteler, çatışmaları nasıl tanımlamıştır?
  - Gazeteler, ölenlerin tanımlanmasında hangi kavramları vurgulamıştır?
  - Gazeteler, işgalci ve yerleşimci tanımlamalarını hangi bağlamda kullanmıştır?
  - Gazeteler, devlet tanımlamalarında nasıl bir dil kullanılmıştır?
  - Gazeteler, çatışan tarafları (aktörleri) tanımlamalarında hangi kelimeleri öne çıkarmıştır?
  - Gazeteler, çatışmaları haber başlıklarına (manşetlere) nasıl taşımıştır?
  - Gazeteler, çatışmalara ilk sayfalarında nasıl ve ne ölçüde yer vermiştir?
  - Gazeteler, hangi tarafları desteklemiştir veya eleştirmiştir? İki taraf arasında nasıl bir tavır ortaya koymuşlardır?
  - Gazeteler, çatışmanın taraflarına yönelik nasıl bir dil ve üslup kullanmışlardır?
2. **Veri Toplama:** Örneklem alınan gazetenin birinci sayfalarının bir aylık yayımları dosyalanmıştır. Daha sonra bu gazetelerin, araştırmancının sınırlılıkları içerisinde incelenen haberlerinin 8-12 Ekim 2023 tarihli beş günlük birinci sayfaları ayrı bir dosya oluşturulmuştur.
3. **Veri Kategorizasyonu ve Temalaştırma:** Gazetelerden elde edilen veriler, belirli kategorilere veya temalara göre düzenlenmiştir. Bu doğrultuda haberlerde yer alan ilgili kategorilerdeki tüm sözcükler sayılmış ve tekrarlanma oranının fazlalığı nedeniyle kategorize edilerek temalaştırılmıştır. Bu adım, analizi daha spesifik hale getirerek verilerin düzenlenmesine yardımcı olmuştur (Tablo 2'ye bakınız.)
4. **İçerik Analizi Yönteminin Seçilmesi:** İçerik analizi için kullanılacak yöntemler belirlenmiş ve bu doğrultuda içerik analizi kodları kullanılmıştır.
5. **Veri Analizi:** Kodlanmış veriler üzerinde frekans analizi yapılarak tema ve alt temaların ne kadar sıklıkla geçtiği tespit edilmiştir (Tablo 2). Tema analizi yapılmış her bir tema ve alt tema için haber metinleri detaylı bir şekilde inceleyerek ana temalar ve bu temalar altında geçen özel unsurları belirlenmiştir.
6. **Yorum ve İnceleme:** Analizin sonuçları yorumlanmış, bulgular araştırma so-

rularına göre değerlendirilmiştir.

7. **Raporlama:** Analizin sonuçları raporlanmış ve bu rapor, bulguların, yöntemlerin, kullanılan analiz tekniklerinin ve sonuçların detaylı bir şekilde açıklanmasını içermektedir.
8. **Sonuçların Değerlendirilmesi ve Tartışılması:** Analizin genel sonuçları değerlendirilmiş ve tartışılmış, bulguların genel anlamı, katkıları, sınırlamaları sunulmaya çalışılmıştır.

Temalar	Saldırıların tanımlanması	Savaşanların tanımlanması	Ölenlerin tanımlanması	İşgalci-Yerleşimci tanımlanması	Devlet tanımlanması	Aktörlerin tanımlanması
Alt Temalar	Saldırı (162), Savaş (94), Çatışma (65), Operasyon (43), Abluka (39), Harekât (25), Baskın (16), Aksa Tufanı (11), Misilleme (3),	Ordu (30), Militan (27), Terörist (21), Örgüt (16), Direnişçi (15), Askeri kanat (12), Savaşçı (8), Mücahit (3),	Ölü- öldü- öldürüldü (47), Katliam (48) Hayatını kaybetti (35), Can kaybı (16), Şehit (9), Soykırım (9), Yaşamını yitirdi (5)	İşgalci (30), Yerleşimci (8)	İsrail (671), Filistin (320), Filistin devleti (23), Terör devleti (9), Katil devlet (8) Haydut devlet (3), Siyonist devlet (3), İsrail devleti (2),	Hamas (218), Filistinli (109), İsraili (67)

Tablo 2'de belirtilen temalar ve alt temaların daha detaylı bir şekilde açıklaması aşağıda sunulmuştur:

3. Savaş Temaları ve Alt Temaları

Günümüzde çatışma ve savaşlar sık sık gündemi meşgul etmektedir. Bu tür olayların anlaşılması ve analiz edilmesi sadece siyasi ve askeri bağlamları ile sınırlı değildir; aynı zamanda kullanılan dil, tanımlar ve semboller de önemli bir rol oynar. Aşağıda, savaş temaları ve bu temaların altında bulunan alt temaların bir analizi sunulmaktadır:

3.1. Saldırıların Tanımlanması

Saldırı: Bir düşmana veya rakip güce yapılan saldırıyı ifade eder. Bu terim, çatışmaların temel eylemini tanımlar. Türk basını, Hamas-İsrail çatışmasını genellikle saldırı kavramı üzerine odaklanarak ele almıştır. Toplamda 162 kez kullanılan bu terimi, en az kullanma eğiliminde olan gazeteler, beş kez ile Sabah ve yedi kez ile Sözcü gazetesi olarak gözlemlenmiştir.

Savaş: Devletlerarasında veya içsel olarak gerçekleşen geniş çaplı çatışmayı ifade etmektedir. Savaş, genellikle askeri güçlerin aktif olarak katıldığı büyük çaplı çatışmaları tanımlamaktadır. İlgili zaman dilimindeki ilgili haberlerde kavram 94 defa kullanılmıştır. Gazeteler, genellikle bu kavramı haberlerinde doğrudan kullanırken, Sabah gazetesi ise Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarına dayanarak bu ifadeyi kullanmıştır.

Çatışma: İki veya daha fazla taraf arasında meydana gelen anlaşmazlık, çatışma veya mücadele durumunu ifade eden bir kavramdır. Farklı çıkarlar, ideolojiler veya değerler nedeniyle ortaya çıkabilen bir durumu ifade eder. İlgili haberlerde ifade 65 kez kullanılmıştır. Kavramı en sık kullanan gazete, 12 kez ile Birgün olmuş, sadece bir kez kullanan gazete ise Aydınlık olmuştur. Sözcü ve Yeniçağ gazeteleri ise bu kavramı kullanmamışlardır.

Operasyon: Genellikle belirli bir amacı gerçekleştirmek için düzenlenen planlı ve organize edilmiş bir eylem veya diziyi ifade eder. Askeri bağlamda kullanıldığında, operasyonlar genellikle stratejik veya taktiksel hedeflere ulaşmak için yürütülen askeri faaliyetleri kapsar. Toplamda 43 kez kullanılan kavram, gazetelerde her iki tarafın eylemlerini ifade etmek amacıyla yoğun bir şekilde kullanılmış olsa da daha çok İsrail'in askeri harekâtları için tercih edilmiştir.

Abluka: Bir alanın çevresinin kuşatılması, hareket özgürlüğünün kısıtlanması ve sıkı bir kontrol altına alınması durumunu anlatır. Abluka, genellikle stratejik bir hedefi ele geçirmek, bir grubu kontrol etmek veya bir bölgeyi izole etmek amacıyla kullanılabilir. Bu terim, İsrail'in Gazze politikalarını ifade etmek amacıyla toplamda 39 kez kullanılmıştır. Kavramı en fazla kullanan gazete, dokuz kez ile Yeni Akit olurken, Cumhuriyet gazetesi hiç kullanmamıştır. Diğer gazeteler ise benzer oranlarda, birbirine yakın sıklıklarda kullanmışlardır.

Harekât: Askeri bir operasyon veya savaş eylemi olarak kullanılır. Harekât, askeri strateji ve taktikleri içerebilir. Toplamda 25 kez kullanılan terimi, Aydınlık ve Yeni Akit gazeteleri Hamas perspektifinden ele alırken, diğer gazeteler İsrail perspektifinden kullanmışlardır.

Baskın: Beklenmedik bir saldırı veya saldırı anında başlatılan bir eylemi tanımlar. Çalışma kapsamındaki gazetelerden sekizi her iki tarafın eylemlerini ifade eden bu terimi benzer oranlarda kullanmışlardır.

Aksa Tufanı: Genellikle bir saldırı veya belirli bir stratejik hedefe yönelik bir eylemin adlandırılması olarak kullanılan bir ifadedir. Bu terim, askeri veya savaş literatürüne özgü bir kavram değildir. Ancak, bazı gazeteler, özellikle Hamas'ın operasyonlarını tanımlarken bu terimi kullanmıştır. Yedi gazetenin toplam 11 kez yer verdiği bu ifade, üç kez Yeni Akit ve iki kez Yeni Şafak iki kez de Yeniçağ'da diğer gazetelerde de birer kez kullanılmıştır.

Misilleme: Bir önceki saldırıya karşılık verme veya karşılık verme eylemi olarak kullanılır. Misilleme eylemi, taraflar arasında bir döngüyü başlatabilir. Gazetelerin sınırlı bir şekilde yer verdiği bu kavram, her iki taraf için de kullanılmıştır.

3.2. Savaşanların Tanımlanması

Ordu: Büyük ölçekli askeri bir güçtür, genellikle devletin savunma veya saldırı amaçları doğrultusunda organize edilen bir birimdir. İsrail'in askeri gücünü temsil eden kavram, birçok gazete tarafından sıkça kullanılmıştır. Bu terimi kullanmayan gazeteler ise Sabah ve Yeni Şafak olmuştur. En fazla kullanan gazeteler ise sırasıyla Karar beş kez, Birgün beş kez ve Milliyet dört kez olarak belirlenmiştir. Toplamda, bu kavram beş günlük bir dönemde 30 kez kullanılmıştır.

Militan: Savaşan, savaşçı veya direnişçi gibi daha sert ifadelerin yerine kullanılan bir terimdir. Bu terim, savaşanların belirli bir ideoloji veya grupla ilişkilendirilmesine yardımcı olur. Hamas-İsrail çatışmasında savaşanların tanımlanmasında kullanılan "militan" tanımını beş günlük bir dönemde şu şekilde kullanmışlardır: Milliyet gazetesi 13 kez, Hürriyet gazetesi dokuz kez, Birgün gazetesi iki kez, Cumhuriyet gazetesi bir kez ve Yeni Birlik gazetesi bir kez. Toplamda 27 kez, bu terim Hamas tarafını tanımlamak için kullanılmıştır.

Terörist: Sivil halkı hedef alan şiddet eylemleri düzenleyen kişileri tanımlar. Bu terim, uluslararası hukuk ve terörizm konularındaki görüş ayrılıklarına neden olan bir terimdir. Beş günlük bir dönemde, terim olan "terörist" ifadesi toplam 21 kez gazetelerin birinci sayfa haberlerinde kullanılmıştır. Bu kavram, Yeni Akit gazetesinde 12 kez İsrail saldırılarını ve saldırganlarını tanımlamak için, Yeni Şafak gazetesinde iki kez, Milliyet gazetesinde ise bir kez olmak üzere toplam 15 kez İsrail saldırganlarını ifade etmek için kullanılmıştır. Yeni Akit ve Yeni Şafak gazeteleri bu ifadeyi doğrudan haberlerinde kullanmışken, Milliyet gazetesi bu ifadeyi haber içindeki kaynağa dayandırarak kullanmıştır. Karar gazetesi ise "terörist" ifadesini

haberlerinde beş kez Hamas aleyhine kullanmış, ancak bunu doğrudan haberlerinde değil, başkalarına (muhalif partilerin açıklamalarına) istinaden haberlerde kullanmıştır. Hürriyet gazetesi ise bu kavramı Hamas aleyhine bir kez kullanmıştır.

Örgüt: Belli bir amaç etrafında bir araya gelen bireyler veya gruplar tarafından oluşturulan yapıyı ifade eder. Bu terim, askeri anlamda bir orduyu da içerebilir, ancak genellikle daha geniş bir kapsamda kullanılır. Gazeteler, “örgüt” ifadesine sıklıkla yer vermiştir. Toplamda 16 kez kullanılan bu kavramın en fazla, sekiz kez ile Birgün gazetesi tarafından kullanıldığı gözlemlenmiştir. Birgün gazetesi, Hamas adına savaşımları “Filistinli örgütler”, “Marksist örgütler”, “direniş örgütleri” gibi tanımlamalarla sıkça ifade etmiştir. Ayrıca, bu terimi İsrail savaşımları için kullanan gazeteler de bulunmaktadır.

Askeri (silahlı) Kanat: Bir örgütün veya hareketin askeri bölümünü ifade eder. Askeri kanat, genellikle stratejik ve taktiksel operasyonlardan sorumlu olan askeri birimleri içerir ve geniş bir örgütsel yapı içinde belirli bir rol oynar. Bu terim, çeşitli gazetelerde yaygın bir şekilde kullanılmıştır. Yeni Akit ve Yeni Birlik gazeteleri, beş günlük haberlerinde bu terime dörder kez, Karar üç kez yer vermişlerdir. Toplamda 15 kez kullanılan bu terime, Milliyet gazetesi iki kez, Yeniçağ ve Yeni Şafak gazeteleri ise birer kez yer vermiştir.

Direniş (ci) Savaşımlı: Savaşın bir tarafında yer alan ve genellikle işgalcilere veya düşmanlara karşı direnen kişiyi tanımlar. Bu terim, özgürlük hareketleri veya direniş gruplarına üye olanları belirtmek için sıkça kullanılır. Örnekleme gazetelerinden Birgün, 8 Ekim tarihinde bu kavramı sekiz kez olmak üzere toplamda dokuz kez yayımlamıştır. Yeni Akit gazetesi üç, Aydınlık gazetesi ise iki kez, Sabah gazetesi ise bir kez bu kavrama yer vermiştir. Dolayısıyla, belirtilen dönemde bu kavram toplamda 15 kez kullanılmıştır.

Savaşımlı: Savaşımlı veya savaşıma katılan bireyi ifade eden bir terimdir. Genellikle askeri eğitim almış ve belirli bir çatışma veya savaş bağlamında görev alan kişileri tanımlar. Savaşımlı, orduda veya belirli bir örgütte hizmet veren, savaş becerilerine sahip olan bireyler olabilir. Bu terim, Hamas’a mensup savaşımlı tanımlamak amacıyla toplamda dört kez Aydınlık, üç kez Yeni Şafak, iki kez de Birgün olmak üzere sekiz kez kullanılmıştır.

Mücahit: Dini veya ideolojik nedenlerle savaşımlı bir kişiyi ifade eder. Bu terim, savaşımlının kendilerini dini bir amaç için savaştıklarını vurgular. Bahsedilen dönemde, “mücahit” tanımı Yeni Akit gazetesi tarafından iki kez, Aydınlık gazetesi tarafından da bir kez olmak üzere toplam üç kez Hamas savaşımlılarını tanımlamak için kullanılmıştır.

3.3. Ölenlerin Tanımlanması

Ölü-öldü- öldürüldü: İfadeleri, savaşın acımasız gerçeğini basit bir dille ifade eder ve kaybedilen yaşamların sayısal bir göstergesidir. Bu terimler, şiddet eylemleri sonucu yaşamını yitirenleri vurgular. Aydınlik ve Birgün gazeteleri dışındaki diğer gazeteler bu kavramları kullanmıştır. Karar gazetesi bu terimi on kez ile en fazla kullanırken, Yeniçağ gazetesi ise iki kez ile en az kullanmıştır. Yeni Akit gazetesi ise bu terimi yoğun olarak İsrail tarafı için kullanmıştır. Diğer gazeteler ise bu ifadeleri her iki taraf için de kullanmışlardır.

Katliam: Büyük çaplı şiddet olaylarını tanımlar. Bu terim, masum sivillerin hedef alındığı vahşet içeren olayları ifade eder. Bu terim, Aydınlik, Cumhuriyet ve Yeni Birlik gazeteleri dışındaki gazetelerde kullanılmıştır. Haber metinlerinde, bu kavram genellikle İsrail'in eylemlerini tanımlamak amacıyla kullanılmıştır. İlgili zaman diliminde 48 kez yayımlanan bu kavrama haberlerinde en fazla, 14 kez ile Yeni Şafak gazetesi yer verirken onu Karar 11, Sabah dokuz, Yeni Akit yedi kez kullanmıştır. Milliyet gazetesi, doğrudan haber metinlerinde değil, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamalarına atıfla bu kavrama üç kez yer vermiştir. Diğer gazeteler ise birer kez kullanmışlardır.

Hayatını Kaybetti: Ölen bir kişinin yaşamının sona erdiğini daha yumuşak bir şekilde ifade eder ve özellikle medyada ölenlerin tanımlanmasında tercih edilebilir. Bu terimi Aydınlik ve Cumhuriyet gazeteleri hariç diğer gazeteler farklı oranlarda kullanmıştır. Yeniçağ gazetesi altı kez ile en fazla kullanırken, Sabah gazetesi bir kez kullanmıştır.

Can Kaybı: İfadesi savaşın etkisi altındaki insanların yaşam kayıplarını daha insan-çıl bir şekilde ifade eder. Bu kavram, altı gazete tarafından kullanılmıştır. En fazla, bu terimi altı kez ile Cumhuriyet gazetesi kullanmıştır.

Şehit: Savaşta ölen kişiler için kullanılan bir terimdir. Bu terim, dini veya ulusal bir bağlamda kullanılabilir ve kişinin fedakârlık ve kurbanlık niteliklerini vurgular. Araştırmaya dâhil olan zaman diliminde bu kavram dokuz kez kullanılmıştır. Yeni Akit ve Sabah gazeteleri, Hamas (Gazze'de) cephesinde yaşamını kaybedenler için kullanırken, Aydınlik gazetesi bu terimi Filistin mücadelesinde can vermiş önceki Türk vatandaşları için kullanmıştır.

Soykırım: Büyük çaplı şiddet olaylarını tanımlar. Bu terim, masum sivillerin hedef alındığı vahşet içeren olayları ifade eder. Bu kavramı kullanma eğiliminde olan gazeteler arasında öne çıkan Yeni Akit, Yeni Şafak ve Sabah gazeteleridir.

Yaşamını yitirdi: İfade, ölen kişinin yaşamının sona erdiğini belirten daha yumuşak bir ifade sunar. Cumhuriyet gazetesi tarafından 5 kez kullanılmıştır.

3.4. İşgalci- Yerleşimci Tanımlanması

Yerleşimci: Yabancı topraklarda yerleşim kurmuş olan kişileri tanımlar. Bu terim, savaşın ve işgalin siyasi ve toprakla ilgili boyutlarını ifade eder. Bu kavramı, Yeni Şafak, Aydınlık, Sabah ve Milliyet gazeteleri kullanmıştır. Haberlerinde beş kez ile en fazla yer veren Yeni Şafak gazetesi, bu ifadenin önüne veya arkasına “yasadışı” veya “işgalci” tabirini ekleyerek İsrail’e yönelik olarak kullanmıştır. Milliyet gazetesi dışındaki diğer gazeteler genel olarak İsrail aleyhine bu ifadeyi kullanmışlardır.

İşgalci: Bir başka ülkenin topraklarını zorla kontrol altına almış veya işgal etmiş devlet, kişi veya grubu tanımlar. İşgalciler, genellikle uluslararası hukukun ihlali olarak kabul edilir. Bu terime yer veren altı gazete bulunmaktadır. Toplamda 30 kez kullanılan bu terime, haberlerinde 20 kez yer veren gazete Yeni Akit olmuştur.

3.5. Devlet Tanımlamaları

İsrail dünya kamuoyunda çeşitli sıfatlarla tanımlanmaktadır ve bu tanımlamalar genellikle siyasi ve ideolojik perspektiflere göre değişiklik göstermektedir. İslam Dünyası ve bazı İsrail politikaları karşıtı çevreler, İsrail’i işgalci, zalim ve Filistin topraklarını işgal eden bir devlet olarak nitelendirmektedir. Batılı müttefik ülkeler ve pro-İsrail çevreleri ise İsrail’i demokratik, Batı’nın Orta Doğu’daki müttefiki, güvenlik meseleleriyle başa çıkan bir ülke ve terörle mücadelede öncü olarak görmektedir. Nötr ve tarafsız çevreler ise İsrail’i bağımsız bir devlet, uluslararası toplumun bir üyesi ve toprak anlaşmazlıklarının tarafı olarak tanımlamaktadır. Bu sıfatlar, farklı siyasi görüşlere ve bakış açılarına dayanmaktadır. İsrail’in siyasi, askeri ve toprakla ilgili politikaları çeşitli tartışmalara neden olmuş ve bu da farklı tanımlamalara yol açmıştır. İsrail’in mevcut durumu ve politikalarıyla ilgili olarak farklı kesimler arasında süregelen görüş ayrılıkları devam etmektedir (Ateş, 2009, s. 61-83; Oktay, 2019, s. 171; Rogers, ve Ben-David, 2010, s. 202-229).

Filistin dünya kamuoyunda, genellikle siyasi ve ideolojik perspektiflere bağlı olarak farklı sıfatlarla tanımlanmaktadır. Filistin yanlısı ve İsrail karşıtı çevreler, Filistin’i özgürlük mücadelesi veren, işgal altındaki topraklar üzerinde direniş gösteren ve Filistin Devleti’nin kurulması için mücadele eden bir entite olarak tanımlar. Diğer yandan, nötr ve tarafsız çevreler Filistin’i bağımsız bir devlet, uluslararası toplumun bir parçası ve toprak anlaşmazlıklarının merkezinde bulunan bir bölge olarak değerlendirir. Her iki perspektif de Filistin’in durumuyla ilgili farklı bakış açıları sunmaktadır.

Türk kamuoyunun şekillenmesinde etkili olan basın organları İsrail’i ve Filistin’i kendi perspektiflerinden tanımlamışlardır.

İsrail: Coğrafi olarak Ortadoğu'da bulunan ve 1948 yılında kurulan İsrail Devleti, bölgedeki siyasi ve toplumsal tartışmalara konu olan bir ülkedir. Bağımsızlığını savunanlarla eleştirenler arasında farklı yorumlara yol açan bir konudur. Gazeteler, genellikle “devlet” tanımlaması yapmadan, sadece “İsrail” ifadesini kullanarak İsrail devletini tanımlamışlardır. Belirtilen zaman aralığında yayımlanan haberlerde toplamda 671 kez bu tanım kullanılmıştır. Bu kavramı ön tanımlama olmadan en çok kullanan gazete, beş gün içinde 90 kez ile Hürriyet olmuştur. Yeni Akit gazetesi ise 89 kez İsrail kavramını kullanmış, ancak bu kavramı “katil”, “Siyonist”, “işgalci” gibi bazı ön tanımlamalarla birlikte kullanmıştır.

Filistin: Filistin, Orta Doğu'da yer alan bir bölge ve tarihsel olarak bu bölgede var olan Filistin Devleti, siyasi görüşlere bağlı olarak farklı yorumlara neden olan bir konudur. Filistin sorununa odaklanan ve çeşitli siyasi görüşlere dayanan tartışmaları içermektedir. Gazeteler, belirtilen zaman dilimi içerisinde toplam 320 kez “Filistin” tanımlamasına haberlerinde yer vermişlerdir. Bu sayı, “İsrail”in tanımlamasının yarısı kadar değildir. Toplamda 46 kez ile en fazla yer veren gazete Yeni Akit olurken, sadece dört kez yer veren Sözcü ise en az yer veren gazete olmuştur.

Filistin Devleti: Filistin'in tanımlanması, Filistin sorununa ve siyasi görüşlere bağlı olarak farklı yorumlara yol açmaktadır. Bu kavram, gazetelerin doğrudan haber metinlerinde değil, ancak Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Başkan Putin'in açıklamalarına dayanarak yapılan haberlerde bütün gazetelerde birbirine yakın oranlarda toplam 23 kez yayımlanmıştır.

Terör Devleti: Diğer ülkeler veya toplumlar üzerinde şiddet veya korku kullanarak hükmetmeye çalışan bir devleti tanımlar. Bu terim, siyasi tartışmalara neden olabilir. Bu tanımlamaya, Yeni Akit sekiz, Yeni Şafak ise bir kez olmak üzere toplamda dokuz kez haberlerinde yer vermiştir.

Katil Devlet: Diğer toplumlar veya devletler tarafından ölüm ve yıkıma neden olduğu düşünülen bir devleti tanımlar. Bu terim, güçlü bir siyasi ve ahlaki eleştiri içerir. Bu ifadeye doğrudan haberlerinde yedi kez yer veren gazete Yeni Akit'tir.

Haydut Devlet: Diğer devletler veya toplumlar tarafından yasa dışı ve istikrarsız olarak kabul edilen bir devleti tanımlar. Bu terim, siyasi düşmanlıkları yansıtır. Bu ifadeye doğrudan haberlerinde üç kez yer veren gazete Yeni Akit'tir.

Siyonist Devlet: İsrail'in kurulmasını veya desteklenmesini savunan Siyonizm ideolojisini benimsemiş bir devleti tanımlar. Bu terim, ideolojik ve siyasi anlayışların bir parçasıdır. Politik Siyonizm, 19. yüzyılda Yahudi düşüncesi etkisiyle Filistin'e dönerek kendi ulus devletlerini kurma fikrini canlandırmış ve 1880 sonrasında

fili bir proje haline gelmiştir. Avrupa’da yayılan milliyetçilik akımının etkisiyle, Theodor Herzl liderliğinde 1897’de Basel’de gerçekleşen birinci Dünya Siyonist Kongresi, Politik Siyonizmi bir ideoloji haline getirmiş ve Filistin’e Yahudi göçlerinin başlamasına yol açmıştır (Duran, 2020, s. 135-158). Siyonist Devlet ifadesine örneklem gazeteler içerisinde haberlerinde üç kez doğrudan yer veren gazete Yeni Akit olmuştur.

İsrail Devleti: İsrail’in tanımlanması, bu coğrafyadaki tartışmalı bir konudur. İsrail’in bağımsızlığını savunanlarla eleştirenler arasında farklı yorumlar bulunmaktadır. Bu tanıma genel olarak gazeteler yer vermemiştir; bu ifadeyi ifade eden “İsrail” kavramını kullanmışlardır. Yalnızca Aydınlik ve Birgün gazetelerinde bu kavram birer kez geçmiştir.

3.6. Aktörlerin Tanımlamaları

Hamas: Hamas: Filistin merkezli bir örgüt olarak Hamas, 1987 yılında kurulmuş ve Filistin halkının haklarını savunduğunu ifade eden bir siyasi ve askeri örgüttür. Dünya kamuoyunda farklı perspektiflere göre değişen tanımlamaları bulunmaktadır. Birçok ülke ve kuruluş Hamas’ı meşru bir direniş veya özgürlük hareketi olarak görürken, terör örgütü kabul eden ülkeler de mevcuttur. Tanımlamalar, genellikle siyasi, ideolojik ve bölgesel faktörlere bağlı olarak değişebilmektedir (Alhalayqa, 2018, s. 52; Ateş, 2009, s. 63-64; Kazan, 2016, s. 124-125; Oktay, 2019, s. 171).

Aktör	Gazete	Yayın sıklığı	Aktörü Tamamlama	Niteliği
Hamas	Aydınlik	10	“Hamas Siyasi Büro Üyesi...”	Olumlu
	Birgün	20	“Hamas militanları...”	Olumsuz
	Cumhuriyet	22	“Hamas’a ve diğer militan...” “Hamas örgütünün...” “Hamas’ın silahlı kanadının”	Olumsuz
	Hürriyet	35	“Hamas militanları”	Olumsuz
	Karar	21	“Hamas’ın silahlı kanadı”	Olumlu
	Milliyet	32	“Hamas militanları,” “Hamas’ın askeri kanadı”	Olumsuz
	Sabah	5	“Hamas”	Nötr
	Sözcü	12	“Hamas”	Nötr
	Yeni Akit	13	“Hamas’ın silahlı kanadı, Hamas’ın mücahidleri, direnişçi...”	Olumlu

Aktör	Gazete	Yayın sıklığı	Aktörü Tamamlama	Niteliği
Hamas	Yeni Birlik	18	“Hamas’ın silahlı kanadı...”, “Hamas güçleri...”	Olumlu
	Yeni Şafak	19	“Hamas’ın silahlı kanadı, Hamas Siyasi Büro Başkanı...”	Olumlu
	Yeniçağ	11	“Hamas’ın silahlı kanadı”	Olumlu
Toplam	12	218		

Tablo 3. Gazetelerin Hamas’ı Tanımlaması

Tablo 3’teki verilere göre, Türk basınında Hamas’ın tanımlanması konusunda görüş ayrılıkları olduğu görülmektedir.

Birgün, Cumhuriyet, Hürriyet ve Milliyet gibi gazeteler, Hamas’ı haber metinlerinde “militan” sıfatı ile birlikte kullanarak egemen kamuoyunu potansiyel olarak rahatsız edecek bir ifadeyle sunmuşlardır. Muhafazakâr sağ basına ait gazeteler (Karar, Yeni Akit, Yeni Birlik, Yeni Şafak ve Yeniçağ) ise Hamas’ı meşru bir aktör olarak çağrıştıran “askeri kanat”, “siyasi büro başkanı” gibi ifadeleri tercih etmişlerdir. Merkez sağda yer alan Sabah ve sol çizgideki Sözcü gazeteleri ise Hamas’ın önüne arkasına herhangi bir sıfat koymadan, haberlerinde nötr bir şekilde ifade etmişlerdir.

Filistinli: Terim, Filistin topraklarından gelen veya Filistin kökenli kişileri tanımlar. Bu terim, kimlik ve siyasi bağlamlarda kullanılmaktadır. İlgili tarih aralığındaki gazete haber metinlerinde, bu ifadeye toplamda 109 kez yer verilmiştir. Diğer gazetelere kıyasla, Birgün ve Yeni Akit gazeteleri ifadeyi daha fazla öne çıkışlardır.

İsraili: Terim, İsrail vatandaşı veya İsrail’de yaşayan kişiyi ifade eder. Bu kavram, haber metinlerinde toplamda 67 kez kullanılmıştır. Bu oran, “Filistinli” ifadesinin neredeyse yarısı kadar bir oranı temsil etmektedir. İfadeye en fazla yer veren gazete ise Hürriyet olmuştur.

Bu temalar ve alt temalar, Hamas-İsrail çatışmasındaki medya tutumunu, dilini, tanımlamalarını ve sembollerini analiz etmek için kullanılmaktadır. Ancak, bu tanımlamalar gazetelerin yayın politikalarına ve eşik bekçilerinin bakış açılarına bağlı olarak değişebilmektedir. Terimlerin tarafsızlık ve objektiflik konularında hassasiyet yaratabileceği unutulmamalıdır. Bu analizler, çatışma ve savaş konularında daha derinlemesine anlayışlar geliştirmek ve çatışmaların çözümüne katkıda bulunmak için önemlidir.

3. Bulgular

Bu çalışmanın elde ettiği bulgular, araştırmaya tabi tutulan gazetelerin içerik analizleri sonucu elde edilen verilere dayanmaktadır. Bu bağlamda, analitik bir yaklaşım benimsemek adına iki ayrı tablo oluşturulmuştur. Tablo 4, seçilen gazetelerin ilgili haberlerde geçen kavramlarına odaklanarak, gazetelerin çatışmaya yönelik tutumlarını detaylı bir şekilde incelemiştir. Kavramlar, bir konuyu tanımlamak ve adlandırmak açısından önemli unsurları içermekte olup, konunun anlaşılması üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. Bu tanımlama konusunun daha iyi anlaşılması için Caplan'ın (2020) ilgili eserine başvurulabilir. Tablo 4, sadece yazılı basın iki tarafı nasıl tanımladığını değil, aynı zamanda gazetelerin taraflara yaklaşımındaki dilin tonunu ve üslubunu da göstererek, basın kuruluşlarının tutumları hakkında kapsamlı bir analiz sunmaktadır. Bu durum, gazetelerin kendi duruşlarını açıklama bağlamında da önemli bir rol oynamaktadır.

Tablo 5'de ise gazetelerin çatışmaların başladığı ilk beş günlük (8-12 Ekim) Hamas-İsrail çatışmasını ele alan birinci sayfa haberleri incelenmiştir. İncelemede; ilgili haberin başlığına, haberin sayfadaki yerine-konumuna, büyüklüğüne ve haberin niteliğine odaklanılmış, bunların içerikleri analiz edilmiştir.

	Saldırıların tanımlanması	Savaşınların tanımlanması	Ölenlerin tanımlanması	İşgalci-Yerleşimci tanımlanması	Devlet tanımlanması	Aktörlerin tanımlanması
Aydınlık	Saldırı (10), Harekât (6), Savaş (5), Aksa Tufanı (1), Baskın (1), Operasyon (3), Abluka (1), Çatışma (1)	Savaşçı (4), Örgüt (3), Ordu (2), Direnişçi (2), Mücahit (1),	(Yer almıyor)	İşgalci (3), Yerleşimci (1)	İsrail (72) Filistin (40), Filistin Devleti (3), İsrail Devleti (1)	Hamas (10), Filistinli (8), İsraili (3)
Birgün	Saldırı (20), Savaş (13), Çatışma (12), Operasyon (10), Abluka (4), Harekât (2) Aksa Tufanı (1),	Direnişçi (9), Örgüt (8), Ordu (5), Savaşçı (2), Askeri kanat (2), Mililitan (2)	Sivil kayıplar (3), Hayatını kaybetti (2) Katliam (1)	İşgalci (2)	İsrail (56) Filistin (39), Filistin Devleti (1), İsrail Devleti (1) Katil Devlet İsrail (1),	Hamas (20), Filistinli (18), İsraili (2)
Cumhuriyet	Saldırı (15), Savaş (11), Çatışma (8), Operasyon (3), Aksa Tufanı (1),	Ordu (3), Örgüt (2), Mililitan (1),	Can Kaybı (6), Yaşamını yitirdi (5), Öldü, öldürüldü (3)	(Yer almıyor)	İsrail (42) Filistin (4)	Hamas (22), Filistinli (4), İsraili (4)

	Saldırıların tanımlanması	Savaşınların tanımlanması	Ölenlerin tanımlanması	İşgalci-Yerleşimci tanımlanması	Devlet tanımlanması	Aktörlerin tanımlanması
Karar	Saldırı (20), Savaş (10), Çatışma (9), Harekât (5), Baskın (3), Operasyon (2), Misilleme (1), Aksa Tufanı (1)	Ordu (5), Terörist (5), Askeri kanat (3),	Katliam (11), Hayatını kaybetti (11), Öldü, öldürüldü (10), Can kaybı (3)	İşgalci (1)	İsrail (58), Filistin (44), Filistin Devleti (2)	Hamas (21), Filistinli (12), İsraili (6)
Milliyet	Saldırı (15), Savaş (9), Çatışma (7), Harekât (4), Abluka (3), Baskın (3), Operasyon (1)	Militan (13), Ordu (4), Askeri kanat (2), Terörist (1),	Öldü, öldürüldü (5), Hayatını kaybetti (3), Katliam (3), Can Kaybı (1)	Yerleşimci (1),	İsrail (62), Filistin (23), Filistin Devleti (1)	Hamas (32), Filistinli (5), İsraili (5)
Sabah	Saldırı (6), Savaş (4), Abluka (3), Operasyon (2), Baskın (1)	Direnışçi (1)	Katliam (9), Öldü, öldürüldü (5), Şehit (2), Soykırım (2), Hayatını kaybetti (1)	İşgalci (3), Yerleşimci (1),	İsrail (32), Filistin (20), Filistin Devleti (4)	Hamas (5), Filistinli (8), İsraili (2)
Sözcü	Saldırı (7), Savaş (5), Abluka (2), Baskın (1)	Taraflar	Öldü, öldürüldü (5), Hayatını kaybetti (2), Katliam (1)	(Yer almıyor)	İsrail (22), Filistin (4)	Hamas (12), Filistinli (2), İsraili (2)
Yeni Akit	Saldırı (26), Abluka (9), Operasyon (9), Savaş (7), Çatışma (3), Aksa Tufanı (3), Harekât (1), Baskın (1)	Terörist (12), Askeri kanat (4), Direnişçi (3), Örgüt (2), Ordu (2), Mücahit (1),	Katliam (9), Soykırım (7), Öldü, öldürüldü (5), Filistinli şehit (5), Hayatını kaybetti (1)	İşgalci (20),	İsrail (89), Filistin (46), Terör Devleti İsrail (8), Katil Devlet İsrail (7), Haydut Devlet İsrail (3), Siyonist Devlet (3), Filistin Devleti (1)	Hamas (13), Filistinli (16), İsraili (7)
Yeni Birlik	Saldırı (26), Abluka (7), Savaş (6), Çatışma (6), Operasyon (1)	Askeri kanat (4), Örgüt (3), Ordu (3), Militan (2)	Hayatını kaybetti (3), Öldü, öldürüldü (3), Can kaybı (2)	(Yer almıyor)	İsrail (68), Filistin (26), Filistin Devleti (5)	Hamas (18), Filistinli (4), İsraili (8)

	Saldırıların tanımlanması	Savaşların tanımlanması	Ölenlerin tanımlanması	İşgalci-Yerleşimci tanımlanması	Devlet tanımlanması	Aktörlerin tanımlanması
Yeni Şafak	Savaş (11), Saldırı (10), Çatışma (9) Operasyon (8), Aksa Tufanı (2), Abluka (2), Misilleme (1), Baskın (1), Harekât (1)	Askeri kanat (3), Savaşçı (3), Terörist (2)	Katliam (14) Öldü, öldürüldü (3), Hayatını kaybetti (2) Soykırım (2), Can kaybı (3), İsrail'in kayıpları,	İşgalci (2), Yerleşimci (5)	İsrail (61), Filistin Devleti (3) Terör Devleti İsrail (1)	Hamas (19), Filistinli (11), İsraili (5)
Yeniçağ	Saldırı (13), Savaş (6), Aksa Tufanı (2), Harekât (1), Operasyon (1), Abluka (1)	Askeri kanat (1), Ordu (1)	Hayatını kaybetti (6), Öldü, öldürüldü (2), Can kaybı (1), Katliam (1)	(Yer almıyor)	İsrail (19) Filistin (9),	Hamas (11), Filistinli (6), İsraili (4)

Tablo 4. Gazetelerin Hamas- İsrail Arasında Yaşanan Çatışmaları Tanımlaması

Belirlenen temalara ilişkin veriler Tablo 4'te sunulmuştur. Buna göre 12 gazetenin Hamas-İsrail çatışması bu temalar üzerinden içerik analizine tabi tutulmuş aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Gazeteler, saldırıları ve savaşları genellikle tarafların kimliklerine veya politik görüşlerine göre tanımlamışlardır. Örneğin, Hürriyet ve Milliyet gazeteleri saldırıları ve savaşları daha nötr bir şekilde tanımlamış görünmektedir. Diğer yandan, Yeni Akit ve Yeni Şafak gibi gazeteler İsrail tarafını daha olumsuz bir dille tanımlamaktadır. Cumhuriyet ve Sözcü ise daha nötr bir dil kullanmış tarafları ve olayları daha az detaylandırmıştır.

Ölenleri tanımlamada da benzer bir çeşitlilik söz konusudur. Bazı gazeteler Filistinlilerin “yaşamını kaybettiğini” ifade ederken, diğerleri “katledildi” veya “can kaybı” ifadelerini kullanmışlardır. İşgalci-yerleşimci tanımlamasında ise Sabah, Yeni Akit, Aydınlık, Birgün ve Yeni Şafak gibi gazeteler, İsrail’i işgalci olarak tanımlarken, diğer gazeteler daha nötr ifadeler kullanmışlardır. Devletin tanımlanması konusunda ise genellikle “Filistin” ve “İsrail” terimleri kullanılmıştır.

Bu analiz, gazetelerin farklı siyasi görüşlere ve perspektiflere sahip olduklarını ve bu farklılıkların haber diline yansıdığını göstermektedir. Gazeteler, okuyucu kitlesini ve politik duruşlarını gözeterek haberleri farklı biçimlerde sunmuşlardır.

4. Hamas-İsrail Çatışmasının Tanımlanmaları

Gazetelerin Hamas-İsrail çatışmasını tanımlamaları farklılık göstermektedir. Ana temaların altındaki detaylar:

4.1. Saldırıların Tanımlanması

Hamas-İsrail çatışması, tarihsel ve siyasi bir karmaşıklığa sahip bir süreçtir. Basının bu olayları ele alış şekli, kullandığı dil, oluşturduğu kavramlar kamuoyunu önemli ölçüde şekillendirir (Caplan, 2020). Aşağıda, Tablo 4'te yer alan verilere dayanarak, gazetelerin Hamas-İsrail çatışmasındaki saldırıları nasıl tanımladıklarını kategorilere ayıran bir analiz sunulmaktadır. Aydınlik, Birgün, Cumhuriyet, Hürriyet, Karar, Milliyet, Sabah, Sözcü, Yeni Akit, Yeni Birlik, Yeni Şafak ve Yeniçağ gazeteleri, çatışmaları çeşitli ifadelerle yorumlamış ve bu bağlamda öne çıkan terimlerin kullanım sıklıkları üzerinden temalarını şekillendirmişlerdir. Bu analiz, medyanın çatışmaya yaklaşımını anlamak ve farklı bakış açılarını vurgulamak amacıyla yapılmıştır.

Gazetelerin Hamas-İsrail çatışmasındaki saldırıları tanımlama şekilleri çeşitli kategorilere ayrılabilir. Hürriyet, Milliyet ve Yeni Birlik, saldırıları genellikle nötr bir dil kullanarak "saldırı" kelimesiyle tanımlamıştır. Bu gazeteler, olayları daha çok "saldırı" kavramı üzerinden yorumlayarak bu terimi ön planda tutmuşlar, diğer ifadeleri de bu ana terimle birlikte kullanmışlardır.

Aydınlik, Cumhuriyet ve Sabah ise olayları daha dramatik bir dille tanımlayarak özellikle "Aksa Tufanı Operasyonu" gibi duygusal ifadeleri tercih etmiştir. Karar ve Yeni Şafak gazeteleri, saldırıları sıklıkla "savaş" kelimesiyle vurgulayarak çatışmayı savaş bağlamında ele almıştır. Birgün, Yeni Akit ve Yeni Şafak gibi gazeteler, ifadelerinde genellikle Filistin perspektifini benimseyerek Filistinli grupları destekleyen ve eleştirel bir dil kullanmışlardır.

Bu farklılıklar, her gazetenin olayları nasıl ele aldığını ve okuyucuya hangi perspektiften sunduğunu yansıtmaktadır.

4.2. Savaşın Tanımlanması

Liberal ana akım gazeteler kategorisine örnek olarak seçilen Hürriyet ve Milliyet gazeteleri, genellikle çatışmalardaki aktörleri ve olaya müdahil olan tarafları tanımlarken Hamas için genellikle "militan" terimini öne çıkarmışlardır. Her iki gazete de Hamas için toplamda 22 kez "militan" kavramını vurgularken İsrail tarafı için ise toplamda sekiz defa "ordu" ifadesini kullanmışlardır.

Aydınlık gazetesi Hamas için “savaşçı,” “örgüt” ve “mücahit” gibi ifadeleri kullanarak çatışmaların aktörlerini tanımlamıştır. Birgün, Cumhuriyet, Karar ve Sabah gazeteleri ise çatışan tarafları daha geniş bir perspektiften değerlendirmiş ve farklı kavramları tercih etmiştir. Cumhuriyet ve Karar genellikle “ordu” kavramını öne çıkararak İsrail devletinin askeri gücüne vurgu yaparken, Birgün ve Sabah gazeteleri çatışmalara müdahil olan tarafları çeşitli terimlerle ifade etmişlerdir. Birgün gazetesi Hamas için “direnişçi” ve “örgüt” İsrail tarafı içinse “ordu” tanımlamaları yaparken Sabah, çatışmalara katılan Hamas tarafını “Direnişçi” kavramlarıyla tanımlamıştır. Sözcü gazetesi ise tarafları hiçbir isim veya sıfatla tanımlamamış haber metinlerinde “taraf” şeklinde ifade etmiştir.

Yeni Birlik, Yeni Şafak ve Yeniçağ gazeteleri, çatışan tarafları belirlerken özellikle Hamas için “Askeri Kanat” ifadesini tercih etmişlerdir. Yeni Akit gazetesi ise çatışmalara müdahil olan tarafları tanımlarken İsrail tarafı için daha çok “terörist” tanımlamasına yer verirken Hamas tarafı için ise “askeri kanat,” “direnişçi” ve “mücahit” gibi terimlerle tanımlamayı tercih etmiş bu temalar üzerinden bir perspektif geliştirmiştir.

4.3. Ölenlerin Tanımlanması

Hamas-İsrail çatışmasındaki ölümleri tanımlama konusunda gazeteler arasında belirgin farklılıklar görülmektedir. Hürriyet, Milliyet ve Sözcü, genellikle “öldü, öldürüldü” ve “hayatını kaybetti” gibi nötr ifadeleri tercih etmişlerdir. Bu gazeteler, ölümleri basit bir dille tanımlayarak olaylara tarafsız bir bakış açısı sunmayı amaçlamışlardır.

Yeni Şafak, Karar, Sabah ve Yeni Akit ise daha dramatik bir dil kullanarak ölümleri ifade etmişlerdir. Özellikle “katliam” kelimesini sıkça kullanarak İsrail aleyhine bir söylem kurmuşlardır. Bu gazeteler, çatışmanın şiddetini ve insan kaybının büyüklüğünü vurgulayarak okuyuculara etkileyici bir anlatım sunmaya çalışmışlardır.

Cumhuriyet, Yeniçağ, Yeni Birlik ve Birgün, ölümleri daha insancıl bir perspektiften ele alarak “can kaybı” ve “sivil kayıplar” gibi kavramları kullanmışlardır. Bu terimlerle, sivil kayıpların ve masum insanların yaşam kaybının altını çizmeyi hedeflemişlerdir. Aydınlik gazetesi ise ölüm olaylarına haberlerinde hiç yer vermemiştir.

Son olarak, Yeni Akit, Yeni Şafak, Karar ve Sabah gibi gazetelerin tercihi, çatışmanın insanlık dramını vurgulamak ve okuyucuların duygusal tepkisini çekmek yönündedir. Bu noktada “soykırım” ve “şehit” ifadelerine de sıklıkla yer vermişlerdir. Diğer gazeteler ise daha nötr bir dil kullanarak olayları tarafsız bir şekilde aktarmayı tercih etmişlerdir.

4.4. İşgalci-Yerleşimci Tanımlanması

Gazetelerin Hamas-İsrail çatışmasında “yerleşimci” ve “işgalci” kavramlarını kullanma sıklıkları oldukça çeşitlidir. Aydınlık, Cumhuriyet, Hürriyet, Sözcü, Yeni Birlik ve Yeniçağ gibi gazeteler, haber metinlerinde bu terimlere yer vermemiştir.

Cumhuriyet, Milliyet ve Yeni Şafak gibi bazı gazeteler, “işgalci” kavramını kullanmaktan kaçınmış ve yerleşimcileri tanımlamada sınırlı bir dil kullanmışlardır. Ancak Karar, Sabah ve Yeni Akit gibi gazeteler, özellikle İsrail’i eleştirirken sıkça “işgalci” ifadesine başvurmuşlardır.

Bu durum, gazetelerin siyasi duruşlarına ve olaylara bakış açılarına bağlı olarak farklılık göstermektedir. Bazı gazeteler terimleri sınırlı bir şekilde kullanırken diğerleri daha keskin bir dil kullanmayı tercih etmiştir.

4.5. Devletin Tanımlanması

Gazetelerin Hamas-İsrail çatışmasındaki devletleri tanımlama şekilleri, kullanılan dil ve terimlerin sıklıkları üzerinden çeşitli kategorilere ayrılabilir. Cumhuriyet, Hürriyet, Milliyet, Sabah, Sözcü, Yeni Birlik ve Yeniçağ gibi gazeteler, devlet tanımlamalarında genellikle nötr bir dil kullanarak “İsrail” ve “Filistin” terimlerini öne çıkarmıştır. Bu gazeteler, genellikle ülkeleri ismen belirleyerek olayları raporlamış ve öne çıkan devlet tanımları arasında çok fazla değerlendirici terim kullanmamıştır.

Birgün, Yeni Akit ve Yeni Şafak gibi gazeteler ise devlet tanımlamalarında daha dramatik bir dil kullanarak özellikle İsrail’i eleştirel bir şekilde nitelendirmişlerdir. “katil devlet İsrail” ifadesi gibi değerlendirici terimler bu gazetelerde daha sık kullanılmıştır. Yeni Akit ve Yeni Şafak gazeteleri aynı zamanda “terör devleti İsrail” ifadesini de kullanarak devlet tanımlamalarını daha yüksek bir eleştirel tonla yapmıştır. Bu gazeteler devlet tanımlamalarında güçlü bir şekilde Filistin perspektifini yansıtmıştır. Aydınlık ve Karar gazeteleri de devlet tanımlamalarında Filistin devletine daha nötr bir şekilde atıfta bulunmuştur.

Bu çeşitlilik, gazetelerin Hamas-İsrail çatışmasındaki devlet tanımlamalarını ele alış biçimlerindeki farklılıkları yansıtmaktadır.

4.6. Aktörlerin Tanımlanması

Gazeteler, Hamas-İsrail çatışmasındaki aktörleri tanımlarken farklı vurgular yapmıştır. Hürriyet, Milliyet ve Yeni Akit gibi gazeteler genellikle Hamas’ı öne çıkararak sıkça vurgu yapmışlardır. Örneğin, Hürriyet ve Milliyet, çatışmaların müsebbibi olarak Hamas’ı en sık tanımlayan gazeteler arasında yer alırken, Yeni Akit

gazetesi olumlu bir perspektifle Hamas'ı öne çıkarma eğiliminde bulunmuştur.

Diğer taraftan, Aydınlık, Sabah, Sözcü, Yeni Şafak ve Yeniçağ gibi gazeteler, çatışmadaki tarafları daha dengeli bir biçimde ifade etmiş gibi görünmektedir. Filistinli ve İsraili aktörleri eşit bir şekilde tanımlama eğiliminde olmuşlardır. Bu durum, söz konusu gazetelerin çatışmayı daha tarafsız bir perspektifle ele alabileceklerini göstermektedir. Bu kategorizasyon, gazetelerin çatışmadaki aktörleri nasıl değerlendirdiklerini ve hangi tarafa daha fazla vurgu yaptıklarını anlamak için önemli bir gösterge olabilir.

Gazeteler arasında farklı tanımlamalar ve dil kullanımı olduğu açıktır. Bu durum, gazetelerin politik ve ideolojik bakış açılarından kaynaklanabilir. Her gazetenin farklı bir bakış açısını yansıttığı söylenebilir.

5. Hamas-İsrail Çatışmasına Dair Dil ve Üslup Kullanımı

Gazetelerin dil kullanımı, politik görüşleri ve haberlerin sunum biçimleri hakkında önemli ipuçları sunar. Örneğin, Hürriyet ve Milliyet gazeteleri, üslup kullanımında "Hamas militanı" ifadesiyle nötr sayılamayacak bir yaklaşım ortaya koysa da ölenleri sadece "öldü-öldürüldü" ifadesiyle belirtmişlerdir. Gazeteler, "işgalcilere" ve devlet tanımlamalarına dair bilgi vermemişlerdir, bu da dilin genel olarak tarafsız olduğunu göstermektedir.

Aydınlık gazetesinde dil kullanımı, Filistin perspektifinden sunulduğunu göstermektedir. Birgün gazetesi, Filistinli örgütleri ve direnişi destekleyen bir tavır sergileyerek dilini Filistinli grupların perspektifinden sunmuştur. Sivil kayıplara ve işgale vurgu yapmış, "işgalci İsrail'i" eleştirmiş ve Filistinlilere destek vermiştir. Dil genel olarak tarafsızdır. Cumhuriyet gazetesi, dil kullanımını nötr bir şekilde sürdürmüş, savaşı "saldırı" ve "çatışma" ifadelerini kullanarak tanımlamıştır. Savaşanları, ölenleri ve devletleri detaylı bir şekilde tanımlayarak dilini tarafsız tutmuştur. Sabah gazetesi daha yoğun ve duygusal bir üslup kullanarak çatışmaları vurgulamakta, savaşanları ve ölenleri ayrıntılı bir şekilde tanımlarken, "işgalci yerleşimcileri", İsrail'i ve Filistinli mağdurları belirgin bir şekilde tanımlamaktadır. Dil kullanımı, haberin taraflı olduğunu göstermektedir. Sözcü gazetesi, dil kullanımında İsrail-Hamas çatışmasını tarafsız bir şekilde sunuyor gibi görünmekte, tarafların eylemlerini objektif bir dille ifade etmektedir.

Yeni Birlik gazetesi, dil kullanımını nötr bir şekilde sürdürmüş, savaşanları tarafsız bir şekilde tanımlamıştır. Savaşın sonuçlarına dair bilgi vermemiş, işgalcileri ve devletleri tanımlamıştır. Dil genel olarak tarafsızdır. Yeni Akit gazetesi, dil kullanımını dramatik ve taraflı bir şekilde sürdürmüş, İsrail'e karşı güçlü bir tavır almıştır.

Savaşanları ve ölenleri tanımlayarak İsrail'i eleştirmiş ve işgalcileri sert bir şekilde kınamıştır. Dil, haberlerin Filistin perspektifinden sunulduğunu göstermektedir. Yeni Şafak gazetesi, dil kullanımını dramatik ve taraflı bir şekilde sürdürerek Filistinli savaşçıları desteklemiştir. Savaşanları ve hayatını kaybedenleri tanımlayarak çatışmayı vurgulamış ve İsraili yerleşimcileri “yasa dışı işgalciler” olarak eleştirmiştir. Dil, haberlerin Filistin perspektifinden sunulduğunu göstermektedir.

Karar gazetesi, dil kullanımını dramatik ve taraflı bir şekilde sürdürmüş, İsrail'e karşı güçlü bir tavır almıştır. Savaşanları ve ölenleri tanımlayarak işgalcileri eleştirmiş ve savaşı vurgulamıştır. Dil, haberlerin Filistin perspektifinden sunulduğunu göstermektedir. Yeniçağ gazetesi, dil kullanımını taraflı bir şekilde sürdürmüş, Filistinli mağdurları desteklemiştir. Dil, haberlerin Filistin perspektifinden sunulduğunu göstermektedir.

Gazetelerin haber dilinin kullanımı, Hamas-İsrail çatışmasını farklı perspektiflerden sunarak çeşitli ideolojilere ve politik görüşlere işaret etmektedir. Bu nedenle, gazeteler aynı olayı farklı şekillerde tanımlayıp ve yorumlamaktadırlar, bu da haber dilinin çeşitliliğini ve okuyuculara sunulan bakış açıları vurgulamaktadır. Gazeteler, okuyucularına çeşitli bakış açıları sunar ve bu nedenle aynı olayı farklı şekillerde tanımlayıp ve yorumlamaktadırlar.

	Tarih	Haber Başlığı	Sayfada Haberin Yeri	Niteliği	
				Hamas için	İsrail için
Aydınlık	08.10.23	İsrail'e tarihi tokat	Sürmanşet	Olumlu	Olumsuz
	09.10.23	Hamas vurdu İsrail karıştı	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	10.10.23	Dip noktasındayız	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	11.10.23	İsrail saldıracaktı ilk yumruğu biz attık	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	12.10.23	Dünya 1967 diyor	Manşet	Olumlu	Olumsuz
Birgün	08.10.23	Zulme karşı direniş meşru	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	09.10.23	İşgalci katiller	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	10.10.23	Görülmemiş tufan	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	11.10.23	Gazze nefessiz	Orta üst kuşak	Olumlu	Olumsuz
	12.10.23	Fosfor bombasıyla ölüm yağdırıyorlar	Alt kuşak	Olumlu	Olumsuz
Cumhuriyet	08.10.23	Yine savaş	Manşet	Nötr	Nötr
	09.10.23	Kan ve yıkım	Manşet	Nötr	Nötr
	10.10.23	Gazze nefessiz	Orta üst kuşak	Olumlu	Olumsuz
	11.10.23	Gazze yerle bir	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	12.10.23	Siviller ölüyor	Orta üst kuşak	Olumlu	Olumsuz

Hürriyet	08.10.23	Ortadoğu cehenne- me döndü Dünya	Manşet	Nötr	<i>Nötr</i>
	09.10.23	Şokta	Manşet	Nötr	<i>Nötr</i>
	10.10.23	Yüzlerce canlı kalkan	Manşet	Nötr	<i>Nötr</i>
	11.10.23	Gazze çaresizliği	Manşet	Nötr	<i>Nötr</i>
	12.10.23	Gazze'den çıkış yok Ben nereye gideyim	Manşet	Nötr	<i>Nötr</i>

Karar	08.10.23	Netanyahu'nun istediği oldu	Manşet	Olumsuz	Olumsuz
	09.10.23	Seyircili katliam	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	10.10.23	Ateşe benzin flosu	Manşet	Nötr	Nötr
	11.10.23	Çocukların ne suç var	Manşet	Nötr	Olumsuz
	12.10.23	iki milyon kişi ölümü bekliyor	Manşet	Nötr	Olumsuz

Milliyet	08.10.23	İsrail'in 11 Eylül'ü	Manşet	Olumsuz	Olumlu
	09.10.23	Şabat Baskını	Manşet	Olumsuz	Olumlu
	10.10.23	Ateş böyle yayılıyor	Manşet	Olumsuz	Olumlu
	11.10.23	Kuşatma	Manşet	Olumsuz	Olumlu
	12.10.23	İşgale doğru Yok oluş	Manşet	Olumsuz	Olumlu

Sabah	08.10.23	İsrail'e 5 bin roket	Alt kuşak	Nötr	Nötr
	09.10.23	Gazze'de İsrail vah- şeti	Alt kuşak	Olumlu	Olumsuz
	10.10.23	Dünya Gazze'yi	Üst kuşak	Olumlu	Olumsuz
	11.10.23	ölüme terk etti	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	12.10.23	İsrail'den soykırım Savaş değil katliam	Manşet	Olumlu	Olumsuz

Sözcü	08.10.23	Ortadoğu kan gölü	Üst kuşak	Nötr	Nötr
	09.10.23	Olan sivillere oluyor	Alt kuşak	Nötr	Nötr
	10.10.23	Filistin halkını ateşe attılar	Alt kuşak	Olumsuz	Nötr
	11.10.23	Savaş feryadı	Alt kuşak	Nötr	Nötr
	12.10.23	ABD uçak gemisinin Doğu Akdeniz'de ne işi var?	Alt kuşak	Nötr	Nötr

Yeni Akit	08.10.23	Ümmetin aslanları	Sürmanşet	Olumlu	Olumsuz
	09.10.23	katil İsrail'i vurdu	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	10.10.23	İsrail balonu patladı	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	11.10.23	Katil İsrail'in gücü çocuklara yetiyor	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	12.10.23	Gazze'de soykırım Batı, katilin suç ortağı	Manşet	Olumlu	Olumsuz

Yeni Birlik	08.10.23	Aksa Tufanı İsrail hazırlıksız yakalandı	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	09.10.23	Netanyahu: Ortado- ğu'yu değiştireceğiz	Orta üst kuşak	Olumlu	Olumsuz
	10.10.23	Gazze'de yıkım büyüyor	Alt kuşak	Nötr	Olumsuz
	11.10.23	İsrail devlet gibi davranmıyor	Manşet	Nötr	Olumsuz
	12.10.23				
Yeni Şafak	08.10.23	Öfke patladı İsrail şoktan çıkma- madı	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	09.10.23	ABD desteğiyle soykırım	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	10.10.23	Gazze'yi çöle sür- mek istiyor	Manşet	Olumlu	Olumsuz
	11.10.23	Gazze'nin feryadı	Üst kuşak	Olumlu	Olumsuz
	12.10.23				
Yeniçağ	08.10.23	Yine kan yine göz- yaşı Hamas'ın saldırısı- na İsrail'den hava	Sürmanşet	Nötr	Nötr
	09.10.23	harekâtıyla karşılık geldi	Orta üst kuşak	Nötr	Nötr
	10.10.23	Savaş katliama döndü	Sürmanşet	Nötr	Olumsuz
	11.10.23	Taş üstünde taş bırakmadılar	Sürmanşet	Nötr	Olumsuz
	12.10.23	Öldürülen masu- miyet	Orta kuşak	Nötr	Olumsuz

Tablo 5. Gazetelerin Hamas-İsrail Arasında Yaşanan Çatışmaları Haberleştirmeleri

6. Haber Başlıkları ve Manşetlerin Analizi

Tablo 5'te yer alan bu başlıklar ve manşetler, gazetelerin yayın politikaları ve yaklaşımları hakkında bazı ipuçları sunmaktadır. İşte bu manşetlere dayalı olarak yapılan gözlemler:

Aydınlık: Gazze'deki olayları eleştirmekte ve "İsrail soykırımı" gibi ifadeler kullanılmaktadır. İsrail'i "tarihi bir tokat" yemekle eleştirmektedir. Gazete manşetlerinde, Hamas'ın İsrail'e karşı atılan "tarihi tokat" ve "ilk yumruğu attık" ifadelerini öne çıkararak, Hamas'ın başarısını vurgulamaktadır. Bu, gazetenin Hamas'ı desteklediğini gösterebilir. Gazete, İsrail'i eleştiren bir dil kullanmaktadır. "İsrail saldırıcağı" ifadesi, İsrail'in niyetlerini eleştiren bir yaklaşımı yansıtıyor gibi görünmektedir. "Dünya 1967 diyor" ifadesi, 1967 Altı Gün Savaşı'na gönderme yaparak, Gazze-İsrail çatışmasının tarihsel bir bağlamda ele alındığını göstermekte-

dir. Bu manşetler, gazetenin Gazze'yi ve Hamas'ı desteklediği ve İsrail'i eleştirdiği bir perspektiften çatışmayı ele aldığını göstermektedir.

Birgün: Gazze'deki olayları “Zulme karşı direniş(in) meşru” olduğu şeklinde tanımlayarak İsrail'e karşı Filistin direnişini destekleyici bir dil kullanmaktadır. Aynı zamanda İsrail'i “işgalci katiller” olarak ağır bir dille nitelemektedir. Manşetlerdeki ifadeler, çatışmanın etkilerini özellikle Gazze'deki sivil halk üzerinde vurgulamaktadır. “Fosfor bombasıyla ölüm yağıdırıyorlar” ifadesi, İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarının sivillere zarar verdiğini vurgulamaktadır. Bu manşetler, gazetenin çatışmayı Gazze lehine ve İsrail karşıtı bir bakış açısıyla ele aldığını ve Gazze'deki sivil kayıpları öne çıkardığını göstermektedir.

Cumhuriyet: Gazze'deki savaşı sık sık vurgulamakta ve sivillerin ölümüne dikkat çekmektedir. Gazze'deki yıkım ve sivillerin ölümüne odaklanan bir yayın politikası izlediği görülmektedir. Manşetlerdeki ifadeler, çatışmanın etkilerini özellikle siviller üzerinde vurgulamaktadır. “Siviller ölüyor” ifadesi, sivil kayıplara ve insanların yaşadığı zorluklara odaklıyor gibi görünmektedir. Cumhuriyet, başlıklarında sade bir dil kullanmaktadır ve “Yine savaş” gibi genel ifadeleri tercih etmektedir. Bu gazete, çatışmayı daha tarafsız bir şekilde sunmaya çalışıyor gibi görünmektedir.

Hürriyet: Başlıkları daha nötr görünmektedir. Savaşı ve ölümleri açıklamak için duygusal anlamda daha yüklü dil kullanmaktan kaçınmıştır. Bu, daha tarafsız veya dengeli bir yaklaşımı yansıtır denilebilir. Gazze olaylarına dikkat çekmektedir ve manşetlerinin dilinde duygusal bir ton hâkimdir. Başlıkları, Gazze'deki çaresizliği ve savaşı vurgulamaktadır. Hürriyet, başlıklarında “Gazze çaresizliği” ve “Gazze'den çıkış yok” gibi insanları duygusal olarak etkileyebilecek ifadeler kullanmaktadır. Başlıklardaki dil, Gazze'deki durumu vurgulamaya yöneliktir. Çatışmanın tarafları konusunda nötr olduğu söylenebilir. Hürriyet, Gazze olaylarına siyasi ve ideolojik değil, daha çok insani bir açıdan yaklaşıyor gibi görünmektedir.

Karar: İsrail'in Gazze'yi hedef aldığına dair bir bakış açısı sunarak sivillerin ölümüne dikkat çekmektedir. Karar gazetesi, başlıklarında İsrail perspektifine vurgu yapmaktadır. “Netanyahu'nun istediği oldu” ve “Seyircili katliam” gibi ifadeler, bu yaklaşımı yansıtmaktadır. Başlıktaki “Çocukların ne suçu var” ifadesi çocukların ve sivillerin hedef alınmasını ve çatışmanın sivil nüfusa etkilerini vurgulamaktadır. Gazete, “iki milyon kişi ölümü bekliyor” ifadesi ile Gazze'deki krizi ve insanların hayatlarını tehlikeye atan şiddeti vurgulamaktadır. Gazetenin bu manşet ve başlıkları çatışmayı İsrail karşıtı ve İsrail'in eylemlerini eleştiren bir perspektiften ele aldığını göstermektedir.

Milliyet: Milliyet, “İsrail'in 11 Eylül'ü” ve “İşgale doğru” gibi başlıklarla, İsrail pers-

pektifini yansıtır gibi görünmektedir. Bu başlıklar, genel olarak İsrail'in güvenliği ve durumuna vurgu yapmaktadır. Ancak, "Şabat Baskını" gibi ifadelerle olaylara belirgin bir İsrail odaklılık göstererek çatışmayı ele aldığı gözlemlenmektedir. Bu manşetler, gazetenin çatışmayı hem İsrail yanlısı bir perspektiften hem de kısmen eleştirel bir bakış açısından değerlendirdiğini yansıtmaktadır. Manşetler, İsrail'i sadece saldırgan bir ülke olarak değil, farklı açılardan olaylara yaklaşılarak tasvir etmektedir.

Sabah: Sabah gazetesi, başlıklarında İsrail'e yönelik ağır eleştirel ifadeler kullanmaktadır. "İsrail vahşeti" ve "Savaş değil katliam" gibi ifadelerle İsrail'i suçlayan bir dil kullanmaktadır. Gazete, Gazze'deki İsrail saldırılarına dikkat çekmektedir ve bu saldırıları kınayan başlıklar kullanmaktadır. Gazze'deki vahşeti vurgulamaktadır. Haber başlıkları, çatışmayı İsrail karşıtı bir bakış açısıyla ele alıyor gibi görünmektedir. "İsrail'den soykırım" ifadesi, İsrail'i soykırımla suçlamakta ve ağır bir şekilde eleştirmektedir. Bu başlıklar, gazetenin çatışmayı Filistin lehine ve İsrail karşıtı bir perspektiften ele aldığını ve İsrail'i olumsuz bir şekilde tasvir ettiğini göstermektedir.

Sözcü: Ortadoğu'da kanın aktığını "Ortadoğu kan gölü" ve "Savaş feryadı" gibi ifadelerle sivillerin öldüğünü vurgulamaktadır. Aynı zamanda ABD'nin Doğu Akdeniz'deki rolünü sorgulayan başlıklar kullanmıştır. Haber başlıklarındaki ifadeler, sivillerin çatışmanın en büyük kurbanları olduğunu ve onların yaşadığı zorlukları öne çıkarmaktadır. "Olan sivillere oluyor" ifadesi, sivil kayıplara dikkat çekmekte ve insan odaklı bir yaklaşımı yansıtmaktadır. "Filistin halkını ateşe attılar" ifadesi, çatışmada suçlu olarak hem Hamas'ı hem de İsrail'i gösteren bir bakış açısını yansıtmaktadır. "ABD uçak gemisinin Doğu Akdeniz'de ne işi var?" ifadesi, ABD'nin bölgedeki askeri varlığını eleştiren bir soru içermektedir. Bu haber başlıkları, gazetenin çatışmayı insana odaklanan bir perspektiften ve Ortadoğu'da yaşanan şiddeti eleştirel bir yaklaşımla ele aldığını göstermektedir.

Yeni Akit: Manşetler, İsrail'i "katil" olarak nitelendiren ve çatışmanın İsrail'in suçlarına odaklanan bir dil kullanmaktadır. "Gazze'de soykırım" ifadesi, Gazze'deki olayları soykırım olarak nitelendiren ağır bir iddiayı içermektedir. "Ümmetin aslanları" ifadesi, İslam ümmetini ve Müslümanları, Hamas'ı destekleyen bir dil içermektedir. "Batı, katilin suç ortağı" ifadesi ile Batı ülkelerini İsrail'in eylemlerine karşı suç ortağı olarak suçlayan bir bakış açısını yansıtmaktadır. Gazete, Gazze'deki olayları sık sık İsrail'in aleyhine yorumlamakta ve İsrail'i katil olarak tanımlamaktadır. Aynı zamanda Batı'yı İsrail'in suç ortağı olarak görmektedir. Bu manşetler, Gazze-İsrail çatışmasını oldukça ağır eleştiren ve İsrail'i suçlayan bir bakış açısıyla ele alan ifadeler içermektedir.

Yeni Birlik: Başlıkları daha nötr, ancak İsrail'in tutumunu sorguluyor gibi görünmektedir. Gazze'deki olayları savaş olarak değil "Aksa Tufanı" olarak tanımlamaktadır. İsrail'in devlet olarak davranmadığını ima etmektedir. Manşetler, farklı açılardan çatışmayı ele alıyor gibi görünmektedir. Örneğin, "Aksa Tufanı" ifadesi, çatışmanın şiddetini ve çatışma bölgesindeki etkilerini vurgulamaktadır. "İsrail hazırlıksız yakalandı" ifadesi, İsrail'in çatışmaya nasıl hazırlıksız yakalandığını eleştiriyor gibi görünmektedir. "Netanyahu: Ortadoğu'yu değiştireceğiz" ifadesi, İsrail'in Ortadoğu politikalarını ve liderliğini yansıtmaktadır. Manşetler, İsrail'e karşı eleştireci bir dil kullanmaktadır, özellikle "İsrail devlet gibi davranmıyor" ifadesi İsrail'i eleştirmektedir. Manşetlerde belirli bir tarafa yakınlık veya aidiyet ifadesi bulunmamaktadır. Bu, gazetenin çeşitli görüşleri farklı açılardan ele alan bir yaklaşımla yansıttığı görülmektedir.

Yeni Şafak: Manşetler, çatışmanın etkilerini özellikle Gazze'deki sivil halk üzerinde vurgulamaktadır. "Gazze'nin feryadı" ifadesi, sivil kayıpları ve insanların yaşadığı zorlukları odaklıyor gibi görünmektedir. "ABD desteğiyle soykırım" ifadesi, İsrail'in ABD desteğiyle soykırım yapmakla suçlandığı bir dil kullanmaktadır. "Gazze'yi çöle sürmek istiyor" ifadesi, İsrail'in Gazze'yi yok etmeye çalıştığı bir iddiayı içermektedir. Gazete, İsrail'e karşı ağır eleştiriler içeren güçlü bir dil kullanarak Gazze'yi savunarak İsrail'i eleştirmektedir.

Yeniçağ: başlıklarında Gazze olaylarını eleştiren ifadeler kullanıyor gibi görünmektedir. "Savaş katliama döndü" ve "Öldürülen masumiyet" gibi ifadeler, İsrail'e karşı eleştirel bir yaklaşımı yansıtmaktadır. Gazze'deki olayları savaş ve katliam olarak tanımlamaktadır. İsrail'in Gazze'ye hava harekâtıyla karşılık verdiğini belirtmektedir. Manşetler hem Hamas'ın roket saldırılarını hem de İsrail'in hava harekâtını ele almaktadır ve böylece her iki tarafın çatışmaya katkısını yansıtmaktadır. "Öldürülen masumiyet" ifadesi, sivil kayıpları ve masum insanların ölümünü vurgulamaktadır. Bu başlık ve manşetler, çatışmayı taraflar arasındaki şiddet ve yıkımın bir sonucu olarak ele alan daha tarafsız bir bakış açısıyla ele almaktadır.

Genel olarak, bazı gazeteler (örneğin Sabah, Birgün, Aydınlık, Yeni Şafak ve Yeni Akit) İsrail'i eleştirirken diğerleri (örneğin Hürriyet, Milliyet, Cumhuriyet ve Sözcü) daha nötr veya iki tarafı da eleştiren bir dil kullanıyor gibi görünmektedir. Her gazetenin kendi okuyucu kitlesi ve politik duruşu göz önüne alındığında, bu başlıklar ve manşetler bu farklılıkları yansıtmaktadır. Hangi gazetenin hangi tarafa daha yakın olduğu veya daha tarafsız olduğu, bu başlıklardan yola çıkarak değerlendirilebilir. Ancak bir gazetenin politikası ve yaklaşımı, yalnızca başlıklarla değerlendirilmemelidir. İçerik, yazarlar ve daha geniş bir tarihsel bağlam da dikkate alınmalıdır.

7. Haberin Sayfadaki Konumunun Analizi

Önceki bölümde, Hamas-İsrail çatışması ile ilgili haberlerin, örneklem olarak seçilen gazetelerdeki dil, ton, içerik ve niteliği üzerine bir içerik analizi yapılmıştır. Bu bölümde ise gazetelerin birinci sayfalarında, çatışmanın nasıl yansıtıldığına; yani haberin sayfanın neresinde ve ne kadar yer kaplayarak sunulduğuna odaklanılmıştır.

Tablo 5 ve Görsel 1 üzerinde yapılan incelemede, Hamas-İsrail çatışmasıyla ilgili haberlerin farklı şekillerde birinci sayfada yer aldığı gözlemlenmiştir. Bu durum, gazetelerin olaya yönelik yaklaşımlarını belirlemede önemli bir etken olarak değerlendirilebilir. “Hürriyet” ve “Milliyet” gibi ana akım ve daha liberal yaklaşımları benimseyen gazetelerde, Hamas-İsrail çatışması haberleri geniş puntolarla manşetlerde yer almaktadır. Ayrıca, bu gazeteler çatışma haberlerine sayfa içinde oldukça geniş bir alan ayırmış, hatta bazı durumlarda neredeyse tüm sayfayı bu haberlere ayırmışlardır. Haberlerin içerikleri, sunum biçimleri, kullanılan dil ve üslup konuları yukarıda detaylı bir şekilde açıklandığı için burada tekrarlanmamıştır (Görsel 1’e bakınız).

Görsel 2’de ise sol tandanslı yayınlarıyla öne çıkan gazeteler incelenmiştir. Tablo 4 ve Tablo 5’te verilen haber analizleri ile yukarıda açıklanan bu analizler Görsel 2 içinde yer almıştır. Bu gazetelerin ortak özelliği mevcut iktidara (AK Parti Hükûmeti’ne) muhalif yayınlar olmalarıdır, Çatışma haberlerinin sayfadaki konumlarına bakıldığında “Sözcü” gazetesi, Gazze-İsrail çatışmasını sürmanşetten vermiş olmasına rağmen, haberin sayfadaki yeri, habere ayrılan sütunun oldukça küçük olduğu görülmektedir. Diğer üç gazete ise olayları büyük puntolarla ve büyük fotoğraflarla oldukça geniş ve etkili bir şekilde sunmuşlardır. Bilhassa “Birgün” gazetesi alt başlıklar ve görsellerle neredeyse ilk sayfanın tamamını ayırmıştır (Görsel 2’ye bakınız).

Görsel 3’te ise merkez sağ gazeteleri olan “Sabah” ve “Yeni Birlik” gazetelerine yer verilmiştir. Özellikle “Sabah,” hükûmete yakın bir holding gazetesi ve büyük bir medya grubunun parçası olması (Vikipedi, Erişim Tarihi: 10.01.2024) nedeniyle, habere birinci sayfasında ayırdığı yer dikkat çekicidir. Gazete, olayın en sıcak hali olan ilk gününde haberi en alt köşede ve küçük bir sütunda

Görsel 1. Ana Akım Gazetelerin 8 Ekim Tarihli Birinci Sayfaları

Görsel 2. Sol Eğilimli Gazetelerin 8 Ekim Tarihli Birinci Sayfaları

vermiştir. “Yeni Birlik” gazetesi ise haberi manşetten vermiş, alt başlıklarla desteklediği haberde kullandığı etkili görsellerle nerdeyse tam sayfayı bu habere ayırmıştır (Görsel 3’e bakınız).

Görsel 4’te ise muhafazakâr ve milliyetçi sağ basını temsil eden gazetelere yer verilmiştir. Bu gazeteler, sayfalarında ilgili haberlere farklı boyutlarda etkileyici

görseller ve alt başlıklarla yer vermişlerdir, haberlerin sayfadaki kapladığı alan (sütun) “Yeniçağ” hariç diğerlerinde %50 oranında olduğu söylenebilir (Görsel 4’e bakınız).

Görsel 3. Merkez Sağ Gazetelerin 8 Ekim Tarihli Birinci Sayfaları

Görsel 4. Muhafazakâr Sağ ve Milliyetçi Gazetelerin 8 Ekim Tarihli Birinci Sayfaları

8. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırma, Türk basınının farklı ekollerinden seçilmiş gazetelerin Hamas-İsrail çatışması gibi hassas bir konuyu ele alma şeklini incelemek amacıyla birinci sayfa çatışma haberlerini liberal basın kuramı çerçevesinde analiz etmiştir. Analizler, gazetelerin bu konudaki objektiflik düzeyini değerlendirmek için haberlerde geçen tanımlama kavramlarının sıklığına, dil tonuna, niteliğine ve gazetenin haberlerinde olaya yaklaşım perspektifine odaklanmıştır. Bu çerçevede, ilgili haberlerin gazetelerin sayfalarında nasıl konumlandırıldığı, hangi başlık ve manşetlerin kullanıldığı gibi unsurlara odaklanılarak içerik analizi yapılmıştır.

Çalışmada, Türk basınıni temsil eden on iki gazetenin Hamas-İsrail çatışmasıyla ilgili haberleri detaylı bir şekilde analiz edilmiştir. Yapılan incelemede, haber üretiminde kullanılan kavramların ve haber sunum biçimlerinin çoğunlukla gazetelerin kendi ideolojik eğilimleri veya çıkarları tarafından etkilendiğini göstermiştir.

Hamas ve Gazze yanlısı gazeteler, sadece Hamas'a açık bir destek sunmakla kalmayıp aynı zamanda İsrail ve Batı ülkelerine yönelik sert eleştirilerde bulunarak belirgin bir taraflılık sergilemektedir. Bu gazeteler, haberlerinde duygusal bir ton kullanarak okuyucularına belirli bir bakış açısı sunmuş ve çatışmanın insanlık dramını vurgulamıştır. Ancak, bu tutum liberal basın kuramının savunduğu nesnellik ve çeşitlilik idealleriyle örtüşmemektedir.

İsrail karşıtı gazeteler ise İsrail'in eylemlerini eleştirmiş ve özellikle sivil kayıplara odaklanmıştır. Eleştirilerini daha nötr bir tutumla dile getirirler de belirgin bir İsrail karşıtlığı içermekte ve çatışmanın insan hakları boyutuna vurgu yapmaktadır. Bu gazeteler, okuyucularına çatışmanın insani yönlerini düşündürmeyi amaçlamıştır. Ancak, bu tutum da liberal basın kuramının savunduğu tarafsızlık ilkesine tam olarak uymamaktadır.

Tarafsız veya nötr gazeteler ise çatışmayı daha dengeli bir şekilde ele almayı amaçlamış ve hem Hamas ve Gazze hem de İsrail perspektiflerine yer vermiştir. Ancak, bu gazetelerin de İsrail'in eylemlerini sorguladıkları ve eleştirdikleri görülmektedir. Bu gazeteler, okuyucularına çatışmayı daha geniş bir perspektiften değerlendirme fırsatı sunmuş ve bilgiye dayalı bir bakış açısı sağlamışlardır. Ancak, liberal basın kuramına göre, başlıklar, kullanılan dil ve haber sıralanışı gibi unsurların incelenmesi, bu gazetelerin de belirli bir yönelim içerdiğini göstermektedir.

Bu sınıflandırmalar, medyanın karmaşıklığını anlamak adına önemli bir kaynak oluştururken, her bir gazetenin içerisindeki farklı yazarlar, editörler ve siyasi etkileri göz önüne alarak bu perspektifleri daha derinlemesine anlamak için ileri düzeyde araştırmalara ihtiyaç vardır. Bu çalışma, medyanın ideolojik çeşitliliğini

vurgulayarak liberal basın kuramının objektiflik ve çeşitlilik ideallerinin önemini bir kez daha vurgulamaktadır.

Çalışmanın sonuçlarına dayanarak, Türk medyasını temsilen seçilen gazetelerin Hamas-İsrail çatışmasını ele alış biçimi liberal basın kuramı perspektifinden incelenmiştir. Liberal basın kuramı, haberlerin objektif, adil ve çeşitli bakış açılarıyla sunulmasını savunur. Analizler, seçilen gazetelerin konuya yaklaşımları genel olarak üç başlık altında tartışılmıştır.

1. **Hamas ve Gazze Yanlısı Gazeteler:** Bu kategoride yer alan gazeteler, Hamas ve Gazze halkına yönelik dil ve üsluplarında açık bir destek gösterirken, aynı zamanda İsrail'i ve destek veren Batı ülkelerini eleştirmişlerdir. İsrail için kullanılan ifadeler arasında "katil", "soykırmacı", "istilacı", "terörist devlet" gibi ağır eleştiriler bulunmaktadır. Bu kategorideki bazı gazeteler arasında Aydınlık, Birgün, Sabah, Yeni Akit ve Yeni Şafak bulunmaktadır. Bu gazeteler, haberlerinde belirgin bir taraflı üslup kullanarak İsrail'i eleştirmiş ve Hamas'ı savunmuşlardır. Ancak, bu gazetelerin haberlerindeki duygusal ton ve aşırı taraflılık, objektif ve dengeli bir bakış açısına zarar vermekte liberal basın kuramıyla çelişki arz etmektedir.
2. **İsrail Karşıtı Gazeteler:** Bu kategoride yer alan Cumhuriyet, Karar ve Sözcü gazeteleri, İsrail'in Gazze'deki eylemlerini eleştirmiş ve özellikle masum sivillerin maruz kaldığı orantısız güç kullanımına odaklanmışlardır. Cumhuriyet, "Kan ve yıkım", "Gazze nefessiz", "Gazze yerle bir", "Siviller ölüyor" şeklindeki haber başlıklarını kullanırken, Karar, "Çocukların ne suçu var" ve "iki milyon kişi ölümü bekliyor" gibi başlıklar kullanmıştır. Sözcü gazetesi ise "Ortadoğu kan gölü", "Olan sivillere oluyor", "Filistin halkını ateşe attılar", "Savaş feryadı" gibi başlıklarla sivil kayıplara ve insani drama odaklanmıştır. Bu gazeteler, İsrail'e yönelik eleştirilerini dile getirirken daha nötr bir tutum sergiledikleri söylenebilir. Ancak, bu gazetelerin haber dilinde hâlâ belirgin bir İsrail karşıtlığı ve eleştirisi bulunmaktadır. İsrail'in Gazze'deki eylemlerini eleştiren bu gazeteler, özellikle sivil kayıplara odaklanmaktadır. Liberal basın kuramı çerçevesinde, bu gazeteler insan haklarına vurgu yaparak, olayları eleştirirken tarafsızlık ilkesinden uzaklaşmış oldukları görülmektedir. Bu nedenle eleştirilerin tonu ve ifadeleri, liberal basın kuramının vurguladığı objektiflik ilkesiyle çeliştiği ifade edilebilir. Liberal basın, eleştirilerin objektif ve adil bir şekilde sunulmasını ister.
3. **Tarafsız veya Nötr Gazeteler:** Hürriyet, Milliyet, Yeni Birlik ve Yeniçağ gazeteleri, başlıklarında daha nötr bir dil kullanmışlar hem Hamas ve Gazze hem

de İsrail perspektiflerine yer vermişlerdir. Çatışmayı her iki taraf arasında aşırı bir önyargı göstermeden daha dengeli bir şekilde ele almayı amaçladıkları görülmektedir. Ancak, İsrail'in eylemlerini de sorgulamaktadırlar. Bu bağlamda Hürriyet, "Gazze çaresizliği", "Gazze'den çıkış yok", "Ben nereye gideyim" gibi haber başlıklarıyla çatışmanın taraflarını değil, eylemlerin sonucundaki insani drama odaklanmıştır. Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5'in analizlerine göre, gazetenin haber metinlerinde kullandığı tanımlama ifadeleri, dil ve üslup, Hamas'ı eleştiren bir yaklaşımı ortaya koyduğu hâlde, haber başlıklarında bu durum bariz bir taraflılığın göstermemektedir. Milliyet; "İsrail'in 11 Eylül'ü", "Şabat Baskını" ve "Ateş böyle yayılıyor" gibi daha insani dramı ön plana çıkaran haber başlıkları kullanmıştır. Bu gazeteler, çatışmayı dengeli bir şekilde ele almayı amaçlamış ve hem Hamas ve Gazze hem de İsrail perspektiflerine yer vermiştir. Ancak, liberal basın kuramına göre, tarafsızlık iddiasında olan bir medyanın seçtiği başlıklar, kullandığı dil ve haberlerin sıralanışıyla dolaylı bir şekilde politik duruşunu yansıtabilir.

Analiz, seçilen gazetelerin Hamas-İsrail çatışmasını ele alış biçimlerini liberal basın kuramı çerçevesinde değerlendirmiştir. Ancak, her bir kategori içindeki gazetelerin belirgin özellikleri, liberal basın kuramının idealleriyle çatışmaktadır. Özellikle, belirli gazetelerin haberlerindeki duygusal ton ve aşırı taraflılık, objektif ve dengeli bir bakış açısına zarar verecek şekilde öne çıkmıştır.

Bu analiz, medyanın çeşitliliği ve önyargıların karmaşıklığına dikkat çekmekle birlikte, liberal basın kuramının önemini vurgulamaktadır. Sınıflandırmalar, her gazetenin yayın politikaları ve manşetlerinin daha spesifik bir analizine olanak tanımaktadır. Ancak, unutulmaması gereken önemli bir nokta, gazetelerin farklı yazarlara, editörlere ve siyasi eğilimlere sahip olabileceğidir. Bu durum, bir gazetenin tüm içeriğinin tek bir siyasi bakış açısını yansıtmadığını göstermektedir. Gazete başlıkları, bir yayının genel editoryal tutumunu tam olarak yansıtmayabilir. Medya önyargısı karmaşık bir konudur ve bir gazetenin genel editoryal duruşunu anlamak için daha fazla inceleme gerekmektedir.

Çıkar Çatışması Beyanı

Makale yazarı herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Kaynakça

- Alhalayqa, I. A. (2018). Hamas'ın yeni medya kullanım pratikleri: Hedef kitleler ve içerikler. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altındal, Y. (2019). Jeotermal Enerji Santraline Direnişin Medya Hali: Birgün Gazetesi Örneği. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 3(3), 1-20.
- Altschull, J. H. (1984). Agents of power: The role of the news media in human affairs. (No Title).
- Atabek, N. (1994). Gazetecilikte tarafsızlık. *Marmara İletişim Dergisi*, 7(7), 23-36.
- Ateş, D. (2009). Gazze trajedisi: sorumluluk ve kavramların haklılaştırma işlevi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 61-83.
- Bélair-Gagnon, V. (2013). Revisiting impartiality: Social media and journalism at the BBC. *Symbolic Interaction*, 6(4), 478-492.
- Bıyıklı, Ş., & Tiryaki, S. (2023). Yazılı Basında Nefret Söylemi ve Damgalama: "Yeni Akit Gazetesi Örneği. *Tablet Kitabevi (E-Kitap)*.
- Bulunmaz, B. (2011). Holdingleşme ekseninde Türk mediasında tekelleşme sorunu. *Öneri Dergisi*, 9(36), 237-246.
- Duran, M. A. (2020). Politik Siyonizm Ekseninde Yahudi Devleti Fikri. *Akademik Tarih ve Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 135-158.
- East, M., & America, S. (2023). The Israel-Palestine Conflict–Saga of Terrorism, Wars and Forsaken Roadmaps for Peace.
- Erdoğan, İ. (2007). Türkiye'de Gazetecilik ve Bilim İletişimi, Yapısal Özellikler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *GÜ İletişim Araştırmaları Merkezi Kırkıncı Yıl Kitaplığı* No: 7.
- Galtung, J., & Ruge, M. H. (1965). The structure of foreign news: The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crises in four Norwegian newspapers. *Journal of peace research*, 2(1), 64-90.
- Girgin, A. (2003). Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etik 'i, 2. baskı. *İnkılâp Yayınları*, İstanbul, 193-194.
- Gökçe, A. (1995). İçerik çözümlemesi. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 9-36.
- Hackett, R.A. (1998). "Bir Paradigmanın Önemi Yitirisi: Haber Medyası Çalışmalarında Yanlılık ve Nesnellik", (Çev. A. İnal), İlef Yıllık.
- Holsti, O. R. (1969). Content analysis for the social sciences and humanities. Reading, MA: Addison-Wesley (content analysis).
- Işık, M. ve Akbaba, E., (2004). "Medyada Haber Seçimi", *Medyada Yeni Yaklaşımlar*, Konya: Eğitim Kitabevi
- Kadıoğlu, Z. K. (2018). Türkiye'de medya sahipliği ekseninde mülkiyet yapılarındaki değişimin kronolojik analizi (1950-2010). *İnsan ve İnsan*, 5(16), 100-120.
- Kaya, A. E. E. (2010). Cumhuriyet Gazetesi'nin kuruluşundan günümüze kısa tarihi. *İletişim Fakültesi Dergisi*, 74-91.
- Kazan, H. (2016). Terör-medya ilişkisi ve medyada terör haberciliği. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 12(24), 109-146.
- Krippendorff, K. (2018). Content analysis: An introduction to its methodology. Sage publications.
- Kuyucu, M. (2013). Türkiye'de çapraz medya sahipliği: Medya ekonomisine olumsuz etki-

- leri ve bu etkilerin önlenmesine yönelik öneriler. *Selçuk İletişim*, 8(1), 144-163.
- Lippmann, W. (1965). Public opinion. 1922. URL: <http://infomotions.com/etexts/gutenberg/dirs/etext04/pbp nn10.htm>.
- Nalçinkaya, Ö. (2022). Gazetelerin Siyasi Partilere Yaklaşımı: Sözcü Gazetesi Üzerine Bir İnceleme. *Social Mentality And Researcher Thinkers Journal (SMART JOURNAL)*, 8(63), 1732-1751.
- Oktaç, S. (2019). Eşik Bekçiliği Teorisi Kapsamında Medya Etiği Sorunsalı-BBC-Jeremy Bowen Örneği. *Kent Akademisi*, 12(1), 159-176.
- Olkun, E. O (2013). Türkiye’de medya sahiplik yapısındaki değişim: milliyet ve vatan gazeteleri örneği. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı Gazetecilik Bilim Dalı.
- Öğülmüş, S. (1991). İçerik çözümlemesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 24(1), 213-228.
- Özata, M. (2023). Türk Basınında İran İslam Devrimi: Aydınlik Gazetesi Örneği. 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, 12(34), 179-207.
- Özer, Ö. (2010). Liberal basın. İstanbul: Literatürk Yayınları.
- Özkır, Y. (2013). Hürriyet Gazetesi’nin kimliği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (3), 45-70.
- Özkır, Y. (2013). Türkiye’nin Yakın Siyasi Tarihi ve Hürriyet Gazetesi’nde Laiklik Haberleri: Aydın Doğan Dönemi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(4), 69-94.
- Rogers, R., & Ben-David, A. (2010). Coming to terms: a conflict analysis of the usage, in official and unofficial sources, of ‘security fence’, ‘apartheid wall’, and other terms for the structure between Israel and the Palestinian territories. *Media, War & Conflict*, 3(2), 202-229.
- Samuel, M. T. (2023). The Israel-Hamas War: Historical Context and International Law. *Middle East Policy*.3–9. <https://doi.org/10.1111/mepo.12723>
- Şark, E. (2010). Yeni Şafak Gazetesi’nin Yayın Politikası ve Haber Söylemi. Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi, Turkey.
- Tokgöz, O. (2021). Çeşitli Anlatım Biçimleriyle Günümüzde Haberciliğin Konumu. *Yeni Yüzyıl’da İletişim Çalışmaları*, 1(3), 5-20.
- Topuz, H. (2003). II. Mahmut’tan holdinglere Türk basın tarihi. *Remzi Kitabevi*.
- Tuchman, G. (1978) *Making News*. New York: Free Press.
- Yıldırım, Y. (2021). İsrail-Filistin sorununda iki devletli çözüm arayışları. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(41), 3840-3884. <https://doi.org/10.26466/opus.874933>
- Yılmaz, D., & Sezgin, M. (2020). Siyasal ve sosyal bağlamda mankurt kavramının Türk yazılı basınında metaforik kullanımı. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 1010-1030.
- Yılmaz, D. (2016). Siyasal iletişim açısından 2014 Türkiye Cumhurbaşkanlığı seçimleri yazılı basın analizi. Yüksek lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yüksel, H. (2022). Türk basınında patronsuz gazetecilik olgusu. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 503-528.
- Akşam, 8-12 Ekim 2023 tarihleri arası.
- Aydınlık, 8-12 Ekim 2023 tarihleri arası..
- Birgün, 8-12 Ekim 2023 tarihleri arası.

Hürriyet, 8-12 Ekim 2023 tarihleri arası.
Milliyet, 8-12 Ekim 2023 tarihleri arası.
Sabah, 8-12 Ekim 2023 tarihleri arası.
Sözcü, 8-12 Ekim 2023 tarihleri arası.
Yeni Akit, 8-12 Ekim 2023 tarihleri arası.
Yeniçağ, 8-12 Ekim 2023 tarihleri arası.
Yeni Şafak, 8-12 Ekim 2023 tarihleri arası.